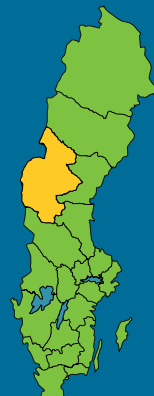

Arbetsmarknadsutsikterna våren 2017 JÄMTLANDS LÄN

Prognos för arbetsmarknaden 2017-2018

Innehåll

Sammanfattning	4
Sysselsättningen ökar sakta	4
Arbetslösheten oförändrad 2017 och ökar marginellt 2018.....	4
Svårt att matcha till jobb.....	5
Konjunkturläget i Jämtlands län	6
Företagarna är fortfarande positiva.....	6
Prognos över sysselsättning och arbetslöshet.....	9
Arbetslösheten ökar något under 2018	10
Jämtlands län jämfört med andra län	11
Stora skillnader mellan kommunerna i länet	12
Prognoskartor 2018	14
Näringsgrenar.....	15
Jord- och skogsbruk.....	15
Industri	16
Byggverksamhet	18
Privata tjänster.....	20
Offentliga tjänster.....	24
Matchningsläget på arbetsmarknaden	26
Bristen inom privata sektorn fortsätter öka.....	27
Brist inom offentlig sektor fortsatt hög.....	28
Bristen om fem år.....	29
Befolkning och arbetskraft	31
Befolkningen ökar	31
De i åldern 16–64 år minskar	32
Sysselsättningen skiljer sig mellan inrikes- och utrikesfödda.....	33
10 000 sysselsatta är över 60 år behöver ersättas	34
Pendlingsmöjligheter spelar roll	34
Var finns de som är utanför arbetskraften?	35
Inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen.....	37
Arbetslöshetens utveckling	37
Arbetslöshetens sammansättning	38
Några med längre inskrivningstider.....	39
Personer i grupper med utsatt ställning på arbetsmarknaden.....	41
Om etableringsuppdraget	43
Inskrivna arbetskraftsresurser hos Arbetsförmedlingen april 2017	44
Utmaningar på länets arbetsmarknad	45
Bilagor.....	46

Sammanfattning

Den globala tillväxten fortsätter att stärkas även om det sker i olika takt i olika delar av världen. Arbetsmarknaden fortsätter att förstärkas påtagligt och jobben tillkommer i god takt inom både privata och offentliga tjänster. Det som hämmar tillväxten är tillgången på arbetskraft inom vissa yrken, varvid rekryteringsproblemen ökar undan för undan och berör fler yrken än tidigare. Arbetslösheten bland inrikes födda är låg och den stora potentialen för sysselsättning återfinns bland utrikesfödda. Med andra ord är arbetsmarknaden i landet stark.

Jämtlands län påverkas så klart också. Här är efterfrågan på arbetskraft stor. Antalet varslade var marginellt högre första kvartalet 2017 än 2016. Samtidigt ökade antalet lediga platser och arbetsgivarna är fortsatt starkt positiva. Majoriteten anger att de nyttjar sin arbetskraft för fullt och står inför rekryteringar. Trots det positiva läget kommer sysselsättningen bara att öka marginellt. Även arbetslösheten kommer sannolikt att öka under andra halvåret 2017 och 2018. Det som delvis motverkar tillväxten är matchningsläget på arbetsmarknaden. Många av dem som skrivs in just nu har korta utbildningar och kan inte svenska. Samtidigt upplever arbetsgivarna svårigheter att rekrytera personal. Det visar att det råder ett ansträngt läge när det gäller arbetskraften och många av rekryteringarna handlar om att ersätta pensionsavgångarna i länet och gärna med en högre kompetens än tidigare.

Fortsätter denna utveckling kommer totala antalet inskrivna att öka inom en snar framtid. Det är de utrikesfödda som kommer att stå för ökningen av arbetslösheten och andelen som står långt ifrån arbetsmarknaden tilltar. Det handlar inte längre om att matcha till jobb utan snarare om att matcha till rätt utbildning som kan ge ett jobb på lite längre sikt. Därför är bedömningen att sysselsättningen kommer att öka marginellt i länet samtidigt som arbetslösheten kommer att öka i slutet av 2018. Hur mycket är svårt att förutse just nu.

Sysselsättningen ökar sakta

Sysselsättningen i länet bedöms öka med 200 personer fram till slutet av 2017 och ytterligare 300 till slutet av 2018. Det är bekymmersamt att andelen arbetsgivare som anger brist är stor vilket sannolikt hämmar tillväxten.

Arbetslösheten oförändrad 2017 och ökar marginellt 2018

Bedömningen är att arbetslösheten i länet blir oförändrad och hamnar på drygt 4 600 personer i slutet av 2017, ungefär samma som 2016. Det motsvarar 7,3 procent av arbetskraften 2017. Förklaringen är att nedgången för nyinskrivna har stannat av och man kan se en svag uppgång i trenden från 2015 fram till första kvartalet 2017. Samtidigt som trenden för dem som går till jobb fortsätter att minska. Bedömningen för 2018 är att om trenden fortsätter kommer andelen att öka till 7,5 procent och totalt väntas drygt 4 700 personer vara inskrivna. Det är främst inskrivningar av utrikesfödda som kommer att bidra till en ökning.

Svårt att matcha till jobb

Bristen på arbetskraft ökar och matchningsläget blir allt svårare. Orsaken till detta är bland annat att de som skrivs in har kort utbildning och brister i svenska språket. Samtidigt har vi stora pensionsavgångar som behöver ersättas. Avgångarna kommer att fortgå framöver medan påfyllnaden av arbetskraft avtar. Detta skapar å andra sidan goda förutsättningar för många att komma in på arbetsmarknaden om de har rätt kompetens. Bristen på utbildad arbetskraft är utspridd inom flera yrken men de stora volymerna finns inom vård och omsorg. Inom följande områden väntas bristen öka:

- yrken inom hälso- och sjukvård
- läraryrken
- yrken inom teknik och IT
- yrken inom bygg och anläggningsarbete
- kvalificerade yrken inom industrin
- några yrken inom tjänster och service

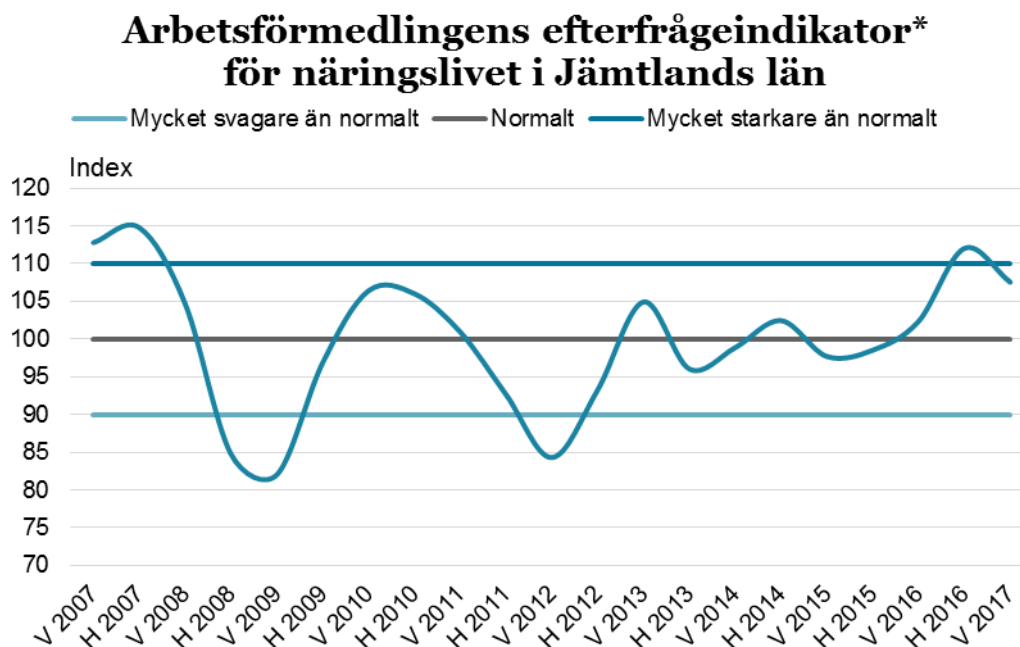
Med tanke på utvecklingen av länets tillgängliga arbetskraft och brist på rätt kompetens behöver alla resurser tas till vara och fyra viktiga utmaningar för verksamheten under perioden handlar om:

- etablering av nyanlända invandrare
- matchning till utbildning som leder till jobb
- effektiv matchning mellan lediga platser och arbetssökande
- arbetslösa med utsatt ställning på arbetsmarknaden – undvika långa tider utan arbete

Konjunkturläget i Jämtlands län

Företagarna är fortfarande positiva

Den svenska konjunkturen och arbetsmarknaden fortsätter att stärkas.¹ Det är god fart på sysselsättningstillväxten och det är en utveckling som fortsätter framöver. Världsekonomin visar på en stabil återhämtning vilket är positivt för svenska exportföretag. Samtidigt ser tillväxten fortsatt olika ut i skilda delar av världen.² Utvecklingen ser också olika ut i olika delar av landet beroende på näringslivsstruktur och exportmarknader. För Jämtlands län ser läget ljust ut och länet dras med i den positiva utvecklingen som sker i landet. Däremot finns en del strukturella nackdelar som blir ett hinder för tillväxt och utveckling i länet. Ett exempel är stora pensionsavgångar och tillgång på utbildad arbetskraft. Mer om det beskrivs längre fram i rapporten.

*För information om Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator, se bilaga 2. Säsongrensade data, trendvärden.

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Anm. Värden över 100 visar ett starkare förväntningsläge än normalt och värden över 110 ett mycket starkare förväntningsläge än normalt. På motsvarande sätt visar värden under 100 ett svagare förväntningsläge än normalt och värden under 90 ett mycket svagare förväntningsläge än normalt.

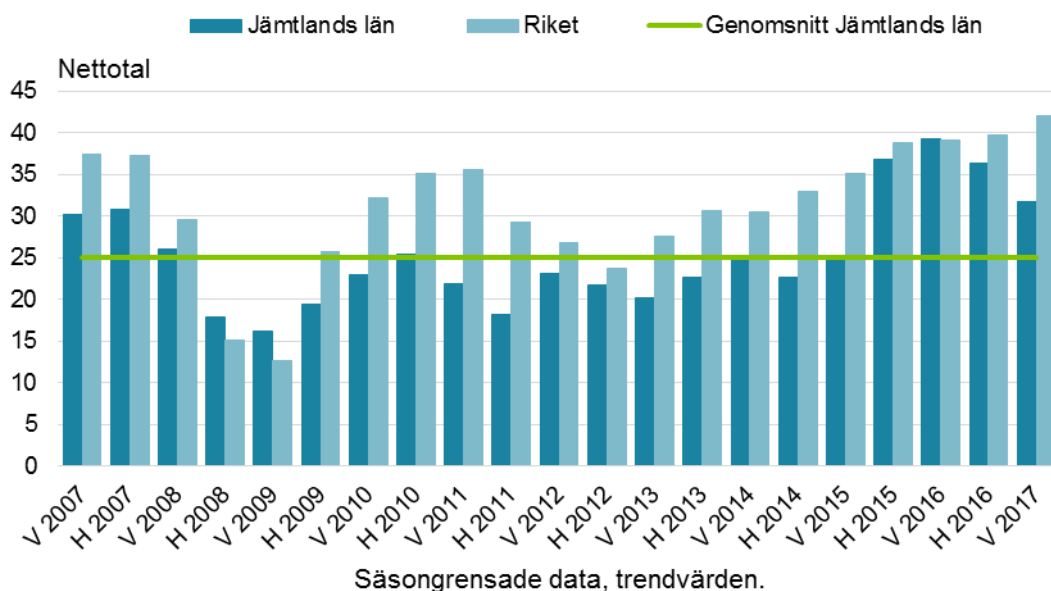
¹ Konjunkturinstitutet; <http://www.konj.se/publikationer/konjunkturlaget/konjunkturlaget/2017-03-29-robust-svensk-ekonomi-forstarks-av-exporten.html>

² Mer om den globala ekonomin finns att läsa i Riksprognosen, Arbetsmarknadsutsikterna våren 2017, Prognos för arbetsmarknaden 2017-2018.

Vårens undersökning³ visar att utvecklingen gick något sämre än vad företagarna i länet förväntade sig. Trots det är de fortfarande starkt positiva inför andra halvan av 2017 och första halvåret av 2018. Det generella arbetsmarknadsläget bedöms vara stabilt i länet. Det som till stor del hämmar tillväxten är bristen på rätt kompetens när ny personal behöver rekryteras.

Den något dämpade optimismen bekräftas av att andelen företag som planerar att utöka sin personal, på ett års sikt, har minskat något. Även om värdet är det lägsta sedan hösten 2015 ligger andelen över det historiska medelvärdet.

Privata arbetsgivare som planerar att utöka sin personalstyrka på ett års sikt i Jämtlands län

Säsongrensade data, trendvärden.
Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Den fortsatta positiva framtidssynen bekräftas även av att antalet lediga platser har ökat vilket tyder på att arbetsgivarna behöver arbetskraft.⁴ De lediga platserna som registreras hos Arbetsförmedlingen är långt ifrån alla lediga platser som finns på arbetsmarknaden. Generellt brukar

³ För beskrivning av metod och urval och definitioner, se bilaga 1 och 2.

⁴ Det finns anledning att vara försiktig och ej ofreflekterat använda Af:s platsstatistik. Platsstatistiken täcker inte hela arbetsmarknaden och Arbetsförmedlingens andel av de lediga platserna varierar över tid och konjunktur. Annonseringsregler och annonseringskultur förändras också över tid och det primära syftet med platsannonseringen är att underlätta matchningen på arbetsmarknaden och inte för statistikproduktion.

ungefär 30–40 procent registreras hos Arbetsförmedlingen och övrig arbetskraft rekryteras genom till exempel bemanningsföretag eller andra nätverk.⁵ Under 2016 har de lediga platserna främst funnits inom finansiell verksamhet, företagstjänster, vård och omsorg, utbildning, hotell och restaurang och handel. De vanligaste yrkena som arbetsgivarna annonserat efter har varit kundtjänstpersonal, grundutbildade sjuksköterskor och grundskollärare med flera.

En annan indikator som kan bekräfta det minskade rekryteringsbehovet är frågan om kapacitetsutnyttjandet som står för en marginell minskning. I vårens undersökning uppger drygt 70 procent av de intervjuade företagen att de nyttjar personalstyrkan nästan maximalt och kommer att behöva rekrytera ytterligare personal om produktionen ökar mer än 10 procent. Det är främst de små med färre än 50 anställda som går för fullt. Tidigare mätningar visar också att länet i genomsnitt har högre kapacitetsutnyttjande än vad riket generellt har haft. Samtidigt är andelen som anger ett för stort produktionsutrymme på en fortsatt relativt låg nivå, jämfört med de andra länen samt riket. Det signalerar ett fortsatt lågt behov av uppsägningar.

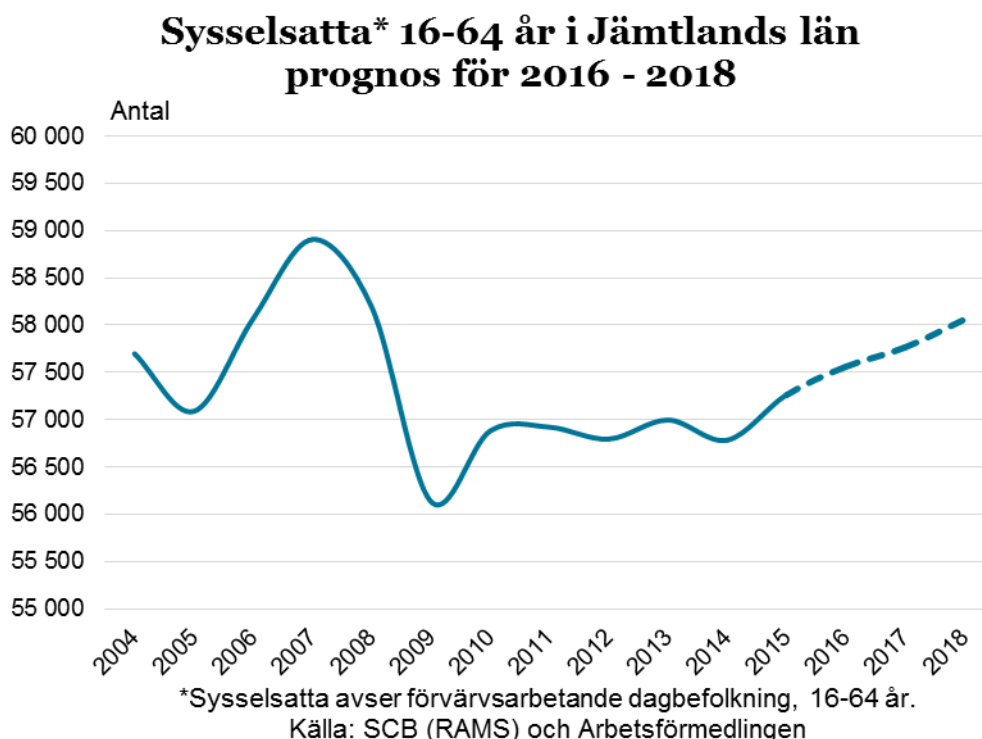
Det bekräftas delvis av de varsel som rapporterats in även om de ligger något högre med 47 varsel per månad de fyra första månaderna 2017 jämfört med 42 varsel per månad 2016. Långt ifrån alla som varslas om uppsägning som blir uppsagda eller arbetslösa. Majoriteten av de 260 varslen under januari–april 2016 skedde främst i företag inom tillverkningsindustrin, parti- och detaljhandel och hotell och restaurang. I stort bedöms inte varslen påverka den totala sysselsättningen nämnvärt under 2017–2018. Vi vet av erfarenhet att 60–70 procent av de varslade blir uppsagda. Av dem är cirka 20 procent arbetslösa sex månader efter att varslat lades.

Den sjunkande arbetslösheten bedöms vända och istället öka något under slutet av 2017 och 2018. Det beror främst på hur inskrivningarna i etableringen av utrikesfödda kommer att se ut framöver. När alla faktorer vägs samman är bedömningen att den totala sysselsättningen i länet kommer att öka marginellt då det är många som ersättningsrekryteras på grund av pensionsavgångarna. En ökning av de inskrivna arbetslösa förutsätter att den nyanlända stannar kvar i länet. Om inte, kommer arbetslösheten fortsätta att sjunka.

⁵ I Svenskt Näringslivs rekryteringsenkät som genomfördes våren 2014 visade att det var de informella rekryteringsvägarna som dominerade när de sökte arbetskraft. Källa: https://www.svensktnaringsliv.se/migration_catalog/Rapporter_och_opinionsmaterial/Rapporter/rekryteringsenkaten-2016pdf_642897.html/BINARY/Rekryteringsenk%C3%A4ten%202016.pdf (170529)

Prognos över sysselsättning och arbetslöshet

Som helhet bedöms arbetsmarknaden som relativt god. Varslen ligger på relativt normala nivåer, lediga platser ökar, arbetsgivarna är optimistiska och många vill rekrytera samt att flyktingströmmen påverkar flödet till arbetskraften i stor utsträckning just nu. Bedömningen för 2017–2018 är att sysselsättningen kommer att öka marginellt. Först med 200 personer fram till fjärde kvartalet 2017 och ytterligare 300 fram till fjärde kvartalet 2018.

De senaste åren har arbetsmarknaden varit ganska stabil och tillväxtmotorerna i länet är Åre och Östersund. Nedgången av sysselsättningen 2008–2009 beror på den ekonomiska krisen som drabbade hela världsekonomin. Sysselsättningen i länet minskade då med nästan 2 000 i åldersgruppen 16–64 år.

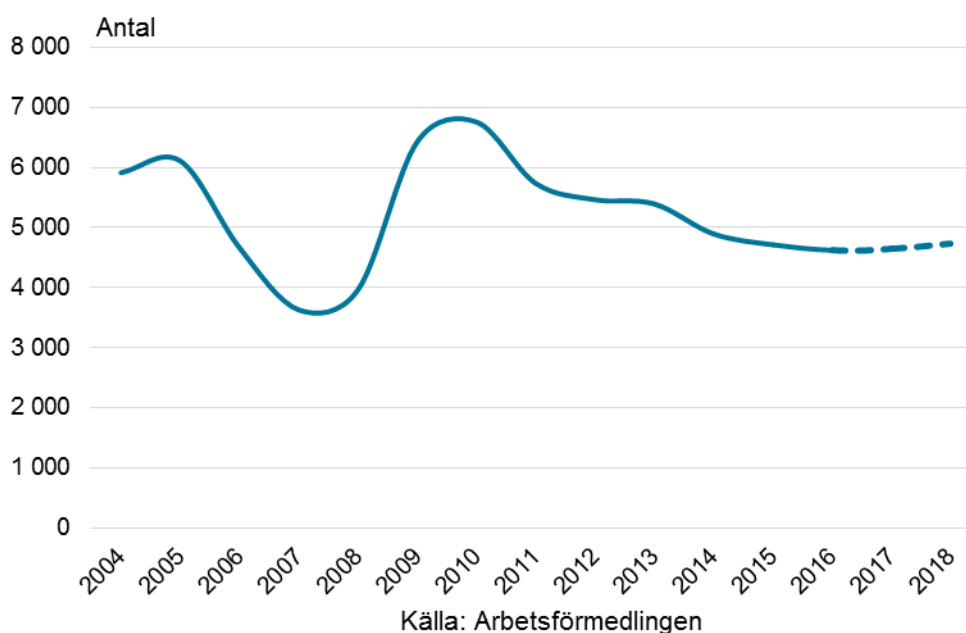
Det som hämmar en större ökning av antalet sysselsatta är att befolkningen i åldern 16–64 år fortsätter att minska. Färre ska försörja fler. Däremot ligger Jämtlands län högt jämfört med andra län när det gäller andelen sysselsatta. Det kan delvis förklaras av att samtidigt som det är många som går i pension så minskar de som är i åldern 16–64 år. Ungdomarna står för den största minskningen. Just nu kommer det att märkas extra mycket då de stora ålderskullarna som föddes kring 1990 är i studerande ålder. Inflödet av nyanlända kommer eventuellt att mildra de största bristerna inom vissa områden men det ligger några år fram då de behöver matchas till rätt utbildning i första hand.

Arbetslösheten ökar något under 2018

Vid senaste mätningen i april 2017 var 4 470 personer inskrivna hos arbetsförmedlingarna i Jämtlands län, motsvarande 7,3 procent av den registerbaserade arbetskraften. Under 2017 väntas arbetslösheten vara relativt oförändrad. Under 2018 vänder dock utvecklingen och arbetslösheten ökar något, till 7,5 procent. Att arbetslösheten ökar vid slutet av prognosperioden hänger samman med en kombination av starkare arbetskraftstillskott i grupper som initialt står längre ifrån arbetsmarknaden samtidigt som jobbtillväxten försvagas under kommande år. Totalt väntas cirka 4 740 vara inskrivna som öppet arbetslösa och i program i slutet av 2018.

Förra vårens (2016) prognosticerade ökning av arbetslösheten i slutet av 2016 uteblev på grund av att arbetsmarknaden blev starkare och att inskrivningen av de nyanlända till etableringsuppdraget gick långsammare än väntat. Prognosen av uppgången skjuts alltså fram och bedöms ske under 2018. En ledande indikator för att en ökning är på gång är att nedgången för nyinskrivna har stannat av och man kan se en svag uppgång i trenden under 2015, 2016 och första kvartalet 2017. Samtidigt som trenden för dem som går till jobb fortsätter att minska vilket beror på att de inte har den kompetens som arbetsgivarna efterfrågar. Fortsätter samma utveckling finns alltså risk för att arbetslösheten ökar i Jämtlands län.

Inskrivna arbetslösa 16-64 år i Jämtlands län prognos för kv4 2017 och kv4 2018

Arbetslösheten i länet var som högst 2010 då antalet arbetslösa var nästan 6 800 personer motsvarande 10,5 procent. Efter 2010 har antalet minskat till 4 460 senaste mätningen i oktober 2016. Det är positivt att antalet har sjunkit och att konjunkturen förbättrats vilket innebär att

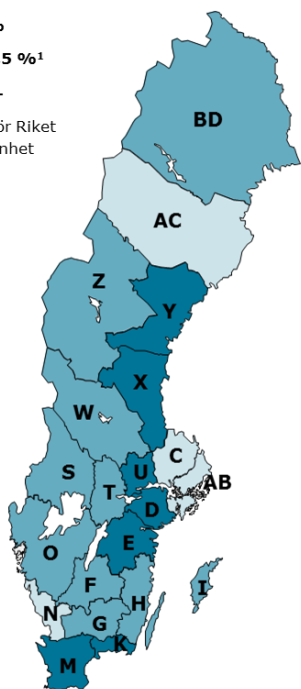
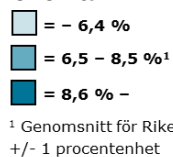
många återvänt till arbetsmarknaden. Men det finns också en annan sida där de stora ungdomsskullarna födda kring 1990 nu flyttar för att studera, vilket självklart är positivt om de väljer att flytta tillbaka och arbeta efter utbildningen. En annan orsak till minskningen är att de som är inskrivna i de äldre åldersgrupperna går i pension.

Ett växande problem är att andelen inskrivna utgörs av grupper som har svårare att komma in på arbetsmarknaden, även om konjunkturen skulle stärkas ytterligare. Det är grupper som står längre från arbetsmarknaden och har längre inskrivningstider. Den grupp som står för ökningen är de utomeuropeiskt födda medan de andra grupperna har minskat något eller varit oförändrade. Läs mer om detta i kapitlet om inskrivna vid Arbetsförmedlingen.

Jämtlands län jämfört med andra län

Precis som det är stora skillnader mellan kommunerna på arbetsmarknaden i Jämtlands län är det även skillnader mellan länen i riket. Förväntningarna på en ökad konjunktur det närmsta halvåret gäller hela Sverige men styrkan ser olika ut beroende på vilken typ av arbetsmarknad och vilken typ av näringsliv som finns. Skillnaderna gäller även dem som är inskrivna på arbetsförmedlingarna i länen. I relation till de andra länen i riket hamnar Jämtlands län strax under rikets nivå.

Inskrivna arbetslösa i april 2017 som andel (%) av den registerbaserade arbetskraften 16–64 år

	Län	Inskrivna arbetslösa	Förändring i procentenheter*
X	Gävleborgs län	10,9%	-0,5
D	Södermanlands län	10,5%	-0,1
K	Blekinge län	9,9%	-0,6
M	Skåne län	9,8%	0,0
U	Västmanlands län	9,3%	-0,1
Y	Västernorrlands län	8,9%	-0,1
E	Östergötlands län	8,6%	0,0
G	Kronobergs län	8,4%	0,3
H	Kalmar län	8,3%	0,9
S	Värmlands län	8,1%	-0,4
T	Örebro län	7,8%	0,0
	Riket	7,5%	0,0
W	Dalarnas län	7,3%	0,0
Z	Jämtlands län	7,3%	-0,1
BD	Norrbottnens län	7,2%	-0,2
I	Gotlands län	6,6%	-0,1
F	Jönköpings län	6,6%	0,2
O	Västra Götalands län	6,5%	-0,2
AC	Västerbottens län	6,4%	-0,1
N	Hallands län	6,3%	0,2
AB	Stockholms län	6,0%	0,0
C	Uppsala län	5,7%	0,4

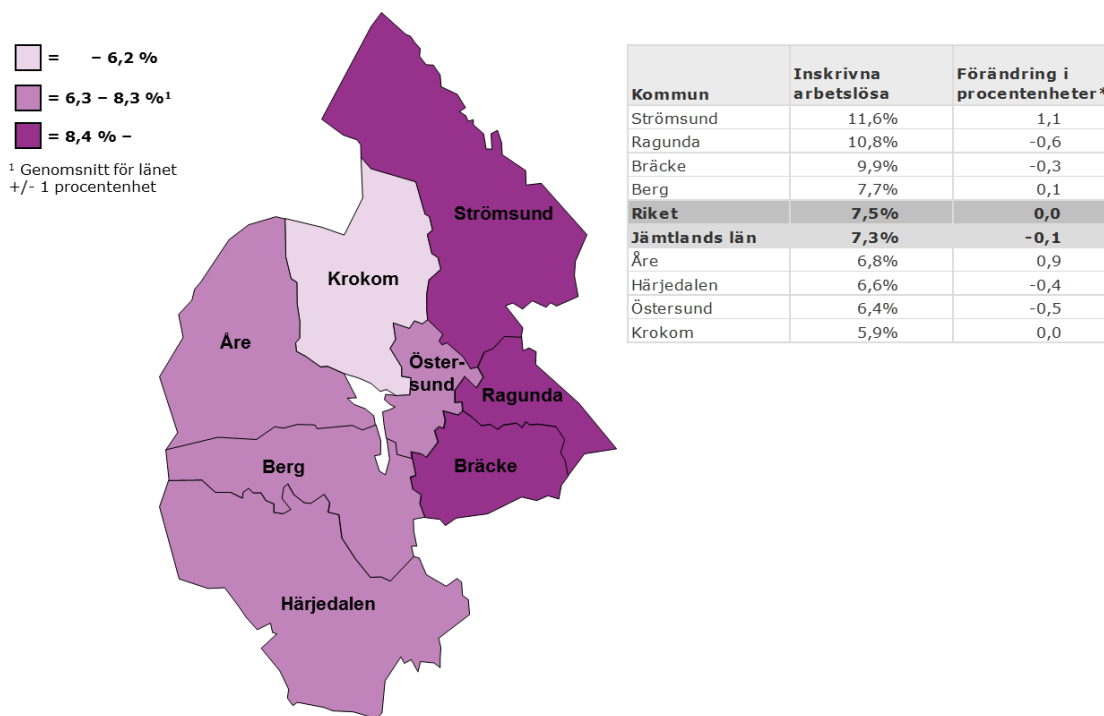
* Förändring i procentenheter jämfört med motsvarande period föregående år

Den höga arbetslösheten som Gävleborgs län har kan till största delen förklaras av effekterna av en struktumvandling och ett tillskott av utrikesfödda samt arbetskraft med kort utbildning. Det finns även en stor andel i grupper med utsatt ställning på arbetsmarknaden.⁶ Näringslivsstrukturen spelar också roll. I Jämtlands län är andelen företagare hög jämfört med andra län. Många väljer att driva egna företag, en del i kombination med en anställning.

Stora skillnader mellan kommunerna i länet

I Jämtlands län finns stora inomregionala skillnader. Andelen inskrivna arbetslösa i oktober var lägst i Krokoms kommun med 5,9 procent, att jämföras med Strömsunds kommun som låg högst på 11,6 procent.

Inskrivna arbetslösa kommunerna i Jämtlands län, april 2017 som andel (%) av den registerbaserade arbetskraften 16–64 år

⁶ I grupper med utsatt ställning på arbetsmarknaden: Personer med högst förgymnasial utbildning, ungdomar och särskilt de med bristfällig utbildning, utrikesfödda, särskilt födda utom Europa, personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, arbetslösa personer 55–64 år.

En av orsakerna till skillnaderna mellan kommunerna är hur stort antal äldre, yngre och utrikesfödda som finns i kommuner där andelen personer i arbete generellt sett är lägre. Närheten till universitet och högskola kan också höja andelen arbetslösa då många studerande skriver in sig på Arbetsförmedlingen där de studerar.

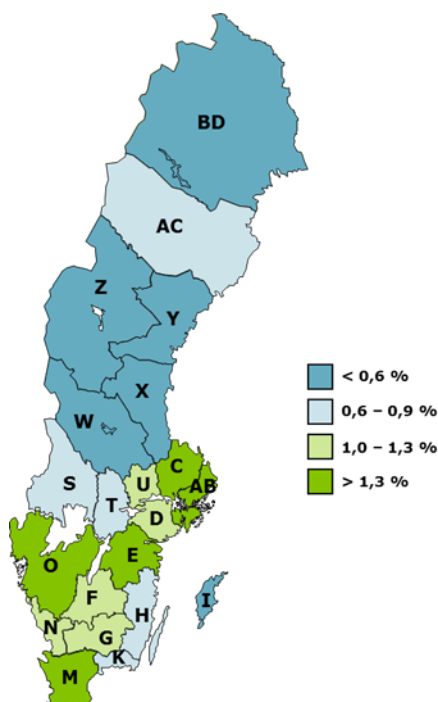
Förutom åldersstrukturen kan skillnaderna i länet även förklaras av vilken typ av näringslivsstruktur som finns i kommunen och möjligheter till pendling, oavsett färdmedel, inom rimlig tid.

De kommuner som har ett brett utbud och variation i näringslivets branschstruktur med inriktning på tjänstesektorn har ofta lägre antal och andel arbetslösa än andra. Möjligheter till företagande påverkar också arbetsmarknaden.

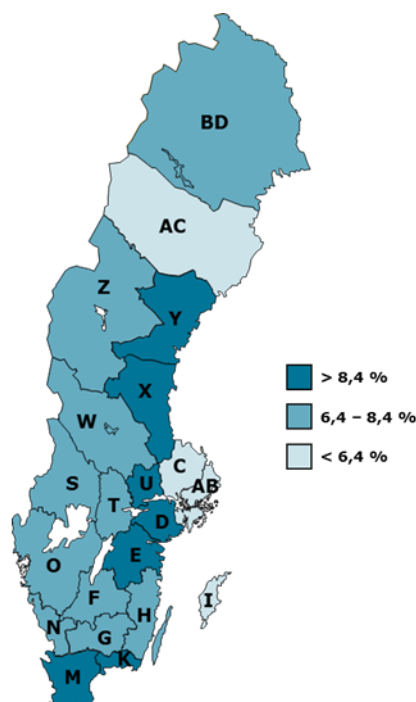
Prognoskartor 2018

Sysselsättningen kommer att öka i landet men den största ökningen kommer att ske i storstads-länen. Störst ökning av sysselsättningen bedöms ske i Stockholms län och svagast utveckling bedöms ske i Jämtlands, Västernorrlands, Gävleborgs och Norrbottens län. Av Norrlandslänen ser Västerbottens läns sysselsättning ut att utvecklas något starkare.

Förväntad procentuell sysselsättnings-förändring (16–64 år) mellan kvartal 4 2017 och kvartal 4 2018

Inskrivna arbetslösa 16–64 år som andel av registerbaserad arbetskraft, prognos kvartal 4 2018

AB	Stockholm	I	Gotland	U	Västmanland
C	Uppsala	K	Blekinge	W	Dalarna
D	Södermanland	M	Skåne	X	Gävleborg
E	Östergötland	N	Halland	Y	Västernorrland
F	Jönköping	O	Västra Götaland	Z	Jämtland
G	Kronoberg	S	Värmland	AC	Västerbotten
H	Kalmar	T	Örebro	BD	Norrbotten

För inskrivna arbetslösa som andel av den registerbaserade arbetskraften är prognosen att den kommer att vara 7,5 procent i Jämtlands län fjärde kvartalet 2018. Gävleborgs län bedöms hamna högst med 11,6 procent och Stockholms län lägst på 6,0 procent. Fördjupade analyser om vad som påverkat bedömningarna i länet av prognoserna finns löpande i denna rapport. De andra länen har egna rapporter och finns på Arbetsförmedlingens hemsida.

Näringsgrenar

Jord- och skogsbruk

Jordbruk, skogsbruk och fiske sysselsatte nästan 2 200 personer⁷ vilket utgör 4 procent av Jämtlands läns sysselsatta i ålderna 16–64 år. Under 2010–2015 har sysselsättningen minskat med drygt 300 personer och förväntas minska marginellt eller bli oförändrad under 2018. Inom jord- och skogsbrukssektorn i Jämtlands län är drygt var tredje sysselsatt över 65 år⁸; det handlar främst om skogsägarna som står inför en stor generationsväxling. Hur dessa kommer att ersättas och påverka sysselsättningen är osäkert.

Jord- och skogsbruk

- *går för fullt*
- *ökad lönsamhet*
- *sysselsättning minskar*

De största yrkena⁹ i näringen är djuruppfödare, djurskötare, skogsarbetare, växtodlare, skogsmästare, chefer för mindre företag inom branschen, medhjälpare, lastbils- och långtradarförare och anläggningsmaskinförare.

Inom jord- och skogsbruket angav nästan samtliga intervjuade att de inte kan öka produktionen mer än 10 procent innan de måste anställa. Jämfört med undersökningen i höstas är det en marginell minskning. Det är främst de mindre företagen som går för fullt. Inga varsel har inkommit under januari–april 2017 och antalet annonserade lediga platser har varit få men ändå finns ett rekryteringsbehov av skogsarbetare, trädgårdsanläggare, förare av jordbruks- och skogsmaskiner och djurskötare. Cirka 5 procent tycker att de upplevt en brist när de skulle rekrytera arbetskraft. Bristen är lägre än hösten 2016 men ungefär samma nivå som våren 2016 och gäller främst skogsmaskinförare. Det handlar inte om några volymer men är däremot viktiga nyckelkompetenser.

Förväntningarna som företagen hade i höstas infriades inte men trots det ser de ljus på framtiden. Fortfarande pressas många svenska lantbruksföretag av dålig lönsamhet även om fler anser att den har förbättrats.¹⁰ Det varnas för vattenbrist i landet, främst i de södra delarna. Huruvida det påverkar länet är svårt att förutsäga.

Motsvarande undersökning bland skogsägarna¹¹ visar att det finns en investeringsvilja och att kronans förhållande till dollarn och euron har varit lönsam för skogs- och träindustrin. Avverkningstakten är fortsatt hög. Timmer- och massavedspriserna har legat så gott som stilla under 2016. Mer än hälften av skogsägarna tycker att lönsamheten är tillfredsställande eller mycket god och ännu fler är positiva inför framtiden.

⁷ Källa: SCB, RAMS 2015 16–64 år

⁸ Källa: SCB, RAMS 2015 65+ år

⁹ Se även bilaga 3 och 4 med de största yrkena för män och kvinnor samt de tjugo största yrkena i länet.

¹⁰ LRFKONSULT; <https://www.lrf.se/mitt-lrf/nyheter/>

¹¹ LRFKONSULT; http://www.lrfkonsult.se/Global/Skogsbarometern%202016/Skogsbarometern_2016_final_LR.pdf (170529)

Industri

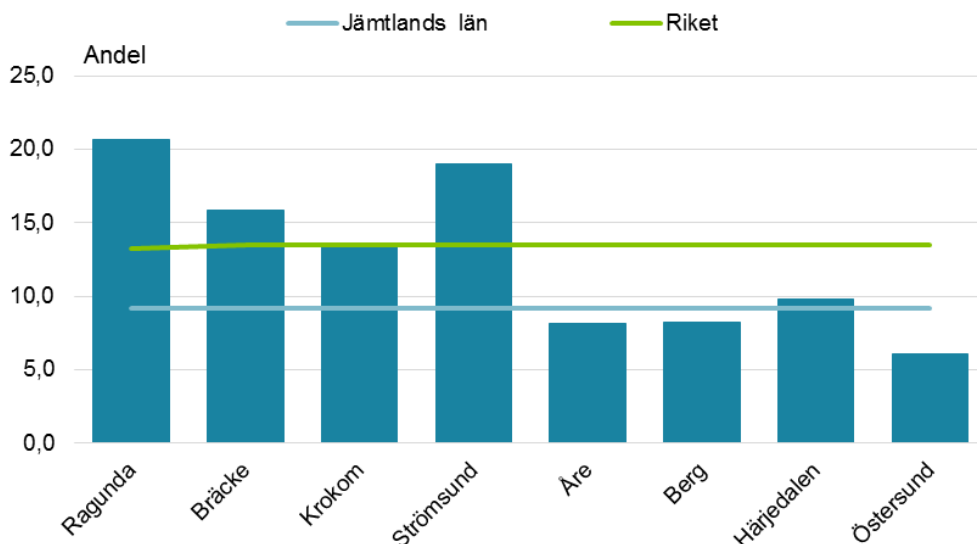
Industrisektorn sysselsatte år 2015 drygt 5 200 personer vilket utgör cirka 9 procent av den totala sysselsättningen i länet. De senaste fem åren har sysselsättningen minskat med drygt 400. Branschen stod för en stor del av alla varsel och uppsägningar under lågkonjunkturen 2008–2009 och har inte lyckats återhämta sig till sysselsättningsnivåerna innan lågkonjunkturen.

Det har totalt sett varit högre varsel första kvartalet 2017 i länet jämfört med samma period 2016. Majoriteten av varslen har skett inom verkstadsindustrin. Bedömningen för 2018 är att sysselsättningen kommer att minska något. Flest sysselsatta finns inom elektronik-, trä, metallvaru- och livsmedelstillverkning. De största yrkena är maskinoperatör inom verkstad, trä och sågverk. Det finns även många byggnadsträarbetare, elingenjörer, eltekniker, svetsare, gasskärare, betongarbetare, driftmaskinister, maskiningenjörer och maskintekniker.

Industri

- *sänkta förväntningar*
- *går för fullt*
- *sysselsättningen går ner*
- *få söker utbildning*

Andel förvärvsarbetande* inom industrin per kommun i Jämtlands län 2015

*Avser förvärvsarbetande dagbefolkning, 16-64 år.
Källa: SCB (RAMS)

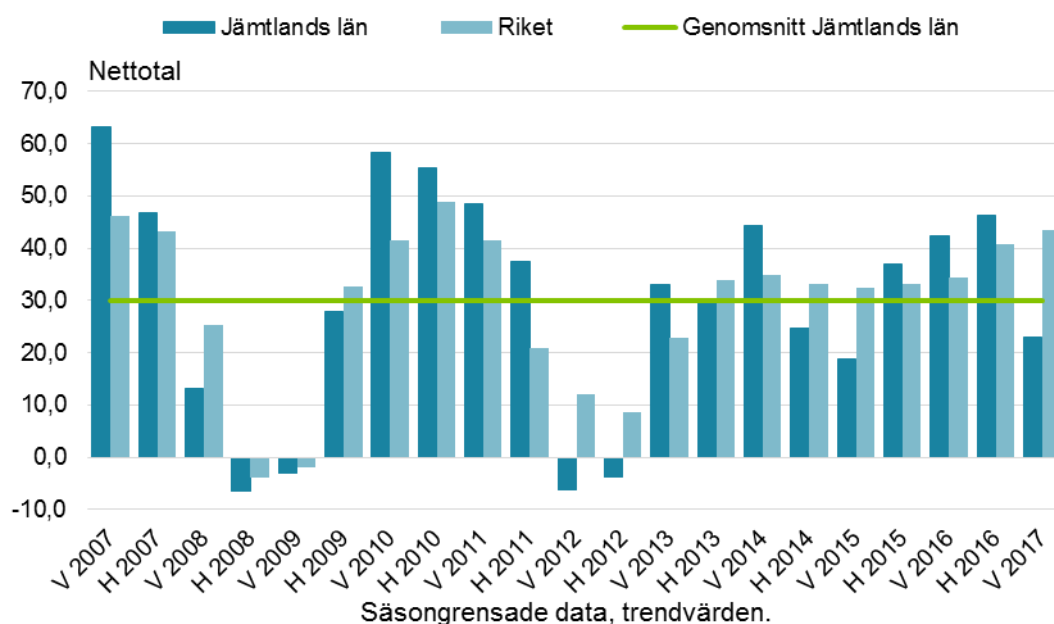
Totalt sett är Jämtlands län inget industritungt län jämfört med andra men tittar man i de olika kommunerna är det stora skillnader. Antalet anmälda lediga platser till Arbetsförmedlingen har varit relativt få men kan förklaras av att bemanningsbranschens andelar är stor i länet. Andelen arbetsgivare som angett brist har minskat rejält från 33 procent till 17, vilket är ungefär samma nivå som våren 2016.

Den generella trenden för industrin är att branschen går mot ökad automatisering inom produktionskedjorna. Robotar och digital teknik ersätter mänsklig arbetskraft inom fler yrken. Det innebär lägre personalbehov inom vissa kategorier av yrken. Det är dock inte självklart att bristen minskar på grund av det utan tvärtom är det nog så att den ökar. Den ökade rationaliseringen och omstruktureringen inom industrin gör att behovet av de med lång teknisk utbildning ökar i framtiden.

Industrin i gles- och landsbygdskommuner har oftast inga svårigheter att rekrytera arbetskraft förutom till vissa nyckelpositioner. Då är det främst personer med högre utbildning som till exempel civilingenjörer inom konstruktion och maskiningenjörer, maskintekniker, kemiingenjörer, kemitekniker men det rör sig oftast endast om enstaka personer. Bristen kan hämma tillväxten i företaget på sikt.

Branschen uttrycker en stark oro att det är för få ungdomar som söker industriprogrammet på gymnasiet. Även om det är en bransch där sysselsättningen kanske inte kommer att öka sker en omsättning, främst på grund av pensionsavgångar. De som går i pension kommer att ersättas men arbetsgivarna har ökat kompetenskravet då tillverkningsprocesserna har blivit mer avancerade än tidigare. Eftersom kompetensen saknas är det många som utbildas internt.

Förväntningsläget inom industrin för kommande sex månader i Jämtlands län

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Hösten gick som förväntat men företagen har trots det sänkt sina förväntningar i vårens undersökning. Det kan bero på vilken världsdel man exporterar till där upp- och nedgångarna kan ändras snabbt.

Drygt 80 procent av de intervjuade företagen inom industrin angav att de måste anställa personal om produktionen ökar mer än 10 procent. Det är högre andel än vad undersökningen visade hösten 2016. Endast 4 procent av företagen har svarat att de har ett stort utrymme för produktionsökning vilket är en minskning jämfört med hösten. En tredjedel av företagarna har svarat att det behöver rekrytera personal för att möta ökad efterfrågan men främst för att ersätta pensionsavgångarna.

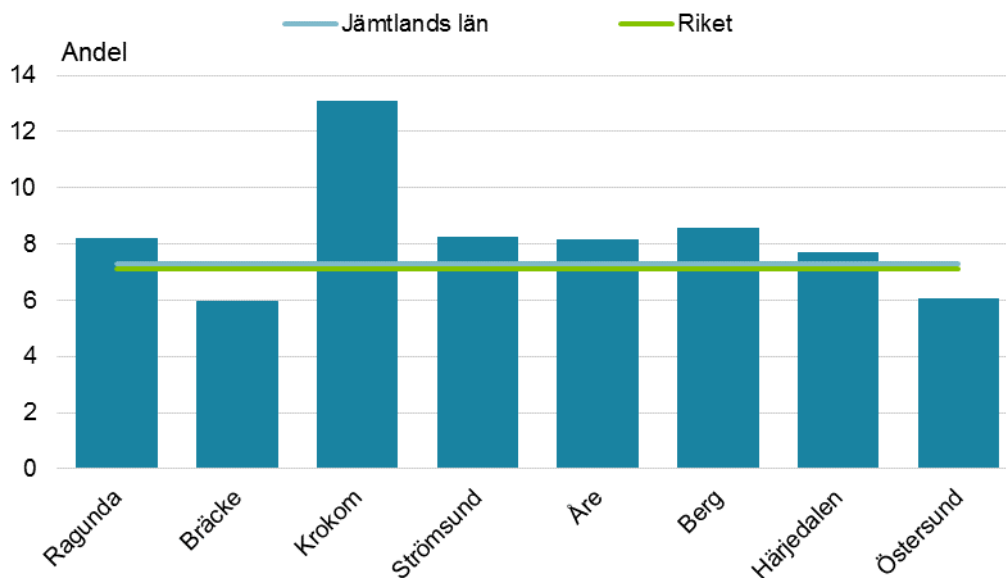
Byggverksamhet

Byggverksamheten sysselsatte nära 4 200 personer 2015¹², vilket utgör ungefär 7 procent av den totala sysselsättningen i länet. Under 2010–2015 har byggbranschen ökat marginellt. Antalet anmälda lediga platser har varit relativt lågt och varslen få under januari–april 2017. Bedömningen för 2018 är att sysselsättningen i länet blir relativt oförändrad.

Bygg

- byggkonjunkturen har mattats av
- ökad brist
- oförändrad sysselsättning

Andel förvärvsarbetande* inom byggverksamhet per kommun i Jämtlands län 2015

*Avser förvärvsarbetande dagbefolkning, 16-64 år.
Källa: SCB (RAMS)

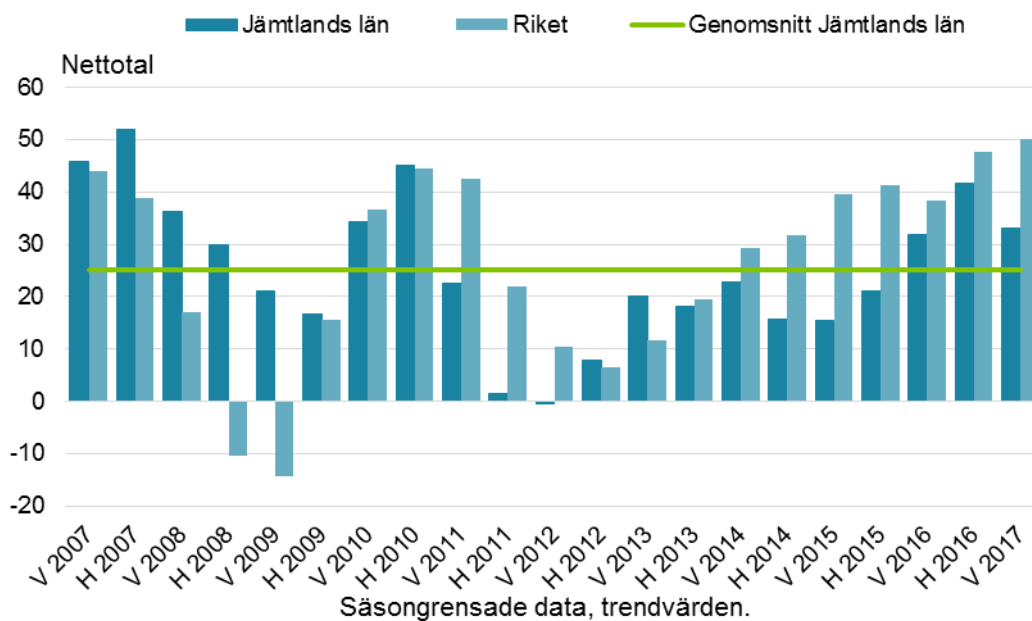
¹² Källa: SCB, RAMS 2015 16–64 år

Jämtlands län har ungefär lika stor andel sysselsatta inom byggverksamheten som riket. De största yrkesgrupperna är byggnadsträarbetare, inredningssnickare, anläggningsmaskinförare, installationselektriker, VVS-montörer med flera.

I byggbranschen anger 74 procent av företagen att de inte kan öka sin produktion mer än 10 procent innan de måste anställa, vilket är samma höga nivåer som föregående mätningar. Var tredje anger att de kommer att rekrytera personal under 2018 vilket är en minskning. Det kan indikera att byggverksamheten i länet håller på att mattas av något. Andelen företag som anger att de har upplevt en brist när de ska rekrytera har däremot ökat från 29 till 40 procent. Till stor del beror det på pensionsavgångar då det är främst brist på erfarna arbetsledare, kvalificerade yrkesarbetare med yrkesbevis och erfarenhet.

Rekryteringsläget inom byggverksamheten försvåras då allt färre väljer yrkesinriktade utbildningar inom gymnasieskolan samtidigt som ungdomskullarna minskar i stora delar av länet. Det medför en flerårig minskning framöver av nytillskottet av utbildade bygg-, grov- och tunnplåtslagare, civilingenjörer inom bygg och anläggning, byggnadsingenjörer och -tekniker, betongarbetare, murare och plattsättare i kombination med golvläggare. Ett annat yrke är installationselektriker men här finns samtidigt många lärlingar som behöver komma ut och få erfarenhet.

Förväntningsläget inom byggverksamhet för kommande sex månader i Jämtlands län

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Förväntningarna har sänkts och ligger på samma nivå som förra våren. Detta bekräftas av Byggtermometern¹³ då den totala igångsättningsvolymen ligger lägre jämfört med samma period 2016 då var den å andra sidan extremt hög. Delmarknaden bostäder står för största minskningen, medan anläggningssidan lyfter volymen något. Många som jobbar inom yrken kopplade till anläggningsmarknaden veckopendlar till stora anläggningsprojekt som ofta finns kring storstadsregioner inte bara i Sverige utan även Norge. Detsamma gäller för byggprojekt i länet, många kommer från andra delar av landet men även utanför Sverige.

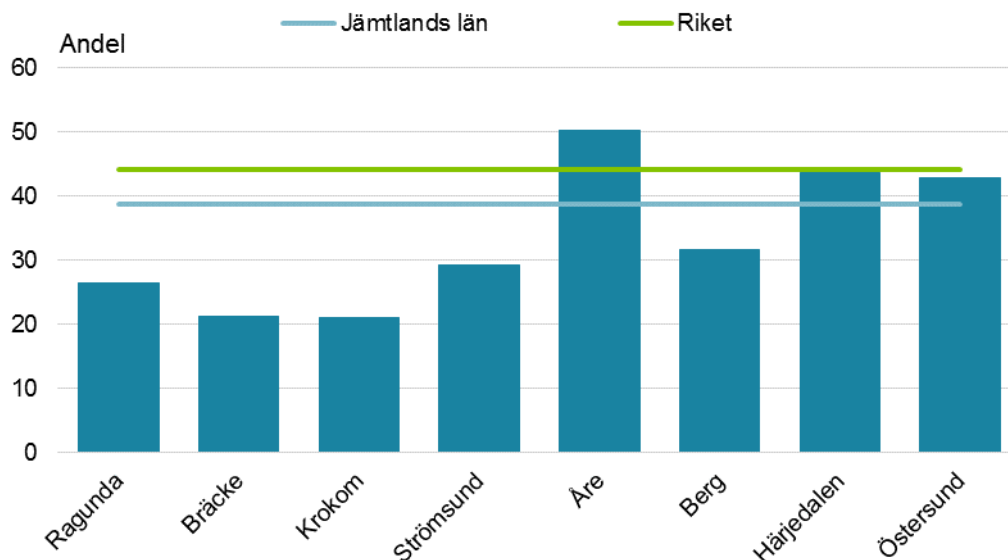
Privata tjänster

Flest antal sysselsatta finns inom den privata tjänstesektorn, länets näst största bransch. År 2015 var de 22 200 vilket utgör omkring 40 procent av länets arbetsmarknad.¹⁴ Under 2010–2015 har sysselsättningen varit relativt oförändrad. Sysselsättningen inom hela sektorn med privata tjänster förväntas fortsätta vara oförändrad under 2018. Antalet lediga platser januari–april har varit relativt stort i den privata tjänstesektorn jämfört med de andra branscherna. Samtidigt har antalet varsel varit lågt under samma period.

Privata tjänster

- *förväntningarna fortsatt höga*
- *sysselsättningen oförändrad*
- *fortsatt hög brist*

Andel förvärvsarbetande* inom privata tjänster per kommun i Jämtlands län 2015

*Avser förvärvsarbetande dagbefolkning, 16–64 år.

Källa: SCB (RAMS)

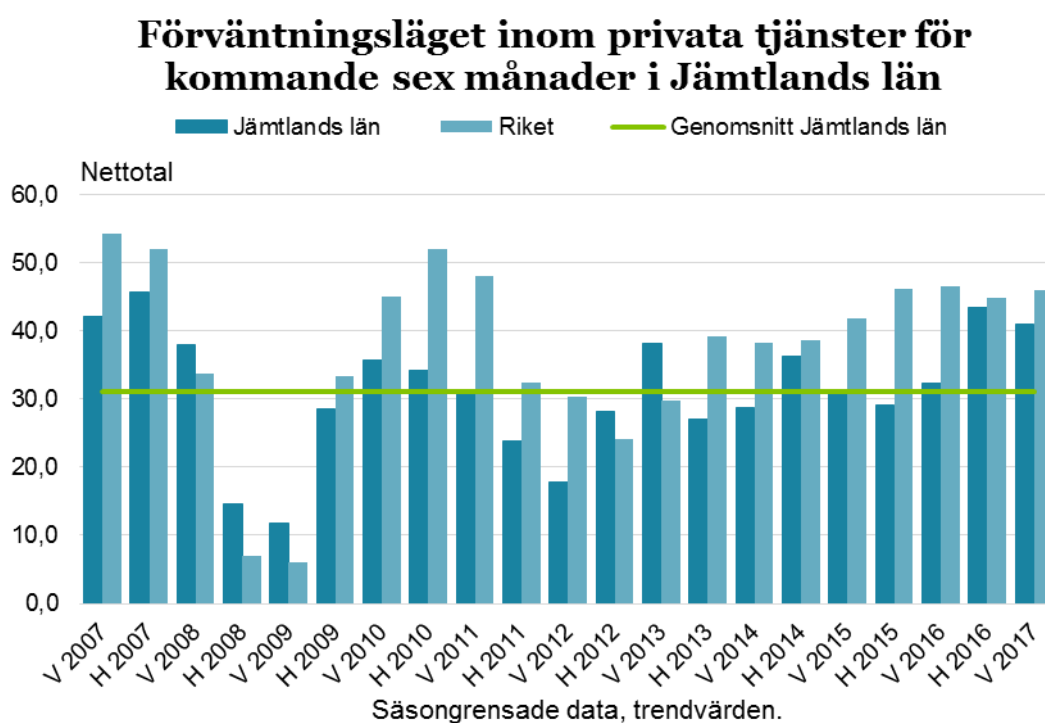
¹³ Byggtermometern: <http://www.byggtermometern.se/jamtland/anlaggning/ackumuleradbyggvo-lym/alla> (170525)

¹⁴ Källa: SCB, RAMS 2015 16–64 år

Andelen som arbetar i den privata tjänstesektorn skiljer sig rejält mellan kommunerna i länet. Den stora andelen i Åre kan förklaras av turismen och att andelen egna företagare är stor där.

Förväntningsläget fortsatt högt

Förväntningarna inom privata tjänster är fortsatt höga. Det kan bero på att förväntningarna som branschen hade under både våren och hösten 2016 uppfylldes. Andelen företag som anger att de inte kan öka sin produktion mer än 10 procent innan de måste anställa, ligger fortsatt högt på nästan 70 procent vilket är en marginell minskning jämfört med i våras och förra hösten.

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Undersökningen visar att var tredje arbetsgivare har rekryteringsbehov och att bristen är fortsatt hög. Drygt 40 procent anger att de har problem att hitta rätt kompetens. Det historiska medelvärdet ligger på 23 procent.

Personliga och kulturella tjänster, hotell och restaurang sysselsatte nästan 5 400 personer under 2015. Sysselsättningen bedöms vara oförändrad inom hotell och restaurang framtill 2018. Förväntningarna som hotell- och restaurangbranschen hade i våras infriades med råge och de har höjt sina förväntningar inför slutet av 2017 och början av 2018. Kapacitetsutnyttjandet är fortsatt högt och nästan 70 procent anger att de går för fullt. Det har varit få varsel samtidigt som antalet lediga platser har varit relativt stort. Av de arbetsgivare som vill rekrytera anger hälften att de upplever brist när de söker arbetskraft. Det är något lägre än höstens resultat men kan förklaras av att besöksnäringen kräver mer personal under vintersäsongen. Exempel på bristyrken generellt är à la carte-kock med erfarenhet och rutinerad serveringspersonal. Under vintersäsongen uppstår även ett ökat behov av bagare,

konditorer samt yrken kopplade till kroppsvård. Hotell och stugbyar upplever till och med svårighet att hitta städpersonal under bytardagarna som vanligtvis är lördagar och söndagar.

De vanligaste yrkena i branschen är köks- och restaurangbiträde, kock och kokerska, hovmästare, servitör, bartender, chef för mindre företag inom branschen, städare, receptionist, bagare och konditor samt fastighetsskötare. Här sker också den största omsättningen av personal och här får ofta ungdomarna sina första jobb.¹⁵

Handel: parti-, detaljhandel sysselsatte år 2015 nästan 5 800 personer. Handelns förväntningar i höstas uppfylldes och man förväntar sig ungefär samma utveckling 2017 och 2018. Drygt 70 procent anger att de inte kan öka sin produktion mer än 10 procent innan de måste anställa. De största yrkena inom handeln är försäljare inom dagligvaror och fackhandel och det är också där det största rekryteringsbehovet finns. Även här hittar ungdomarna ofta sina första jobb. Ungefär var fjärde arbetsgivare anger brist vid rekrytering, vilket är mycket lägre än höstens mätning, som å andra sidan var rekordhøgt. Här har några arbetsgivare i gles- och landsbygdskommunerna signalerat att antalet som söker praktik och jobb inom handeln har minskat vilket är oroande då det historiskt sett alltid varit många att välja mellan.

Handeln är känslig för konjunktursvängningar. Försäljningen i handeln styrs bland annat av hushållens framtidsförväntningar och utvecklingen av deras reala disponibla inkomster. Ledande indikatorer för detaljhandeln visar att förväntningarna på försäljningen de närmaste månaderna är fortsatt optimistiska trots en svagare försäljningstillväxt än normalt. Hushållen ser ljus på både svensk ekonomi och sin egen.

Under några år har det skett en omstrukturering rent geografiskt av handeln i Östersund. Många nya butiker har tillkommit i handelsområdet Lillänge som ligger strax utanför staden. Det i sin tur har inneburit att några butiker i stadskärnan har avvecklat eller flyttat sin verksamhet samtidigt som några nya butiker tillkommit. Det som lyfter handeln i länet är till stor del gränshandeln och de norska turisterna. Här bedöms sysselsättningen påverkas positivt.

Information och kommunikation sysselsatte nästan 1 300 år 2015. Förväntningarna på efterfrågeutvecklingen inom informations- och kommunikationsbranschen uppfylldes till fullo och man tror på en liknande utveckling i slutet av 2017 och första halvåret 2018. Nästan samtliga av arbetsgivarna anger att de inte kan öka produktionen mer än 10 procent innan de måste anställa fler. Branschen är delvis ihopkopplad med vissa delar av callcenterverksamheten där det handlar om inkommande supportsamtal. De största yrkena i branschen är systemförvaltare och systemadministratör, programmerare, dataregistrerare, journalist, informatör, helpdesk- och supporttekniker samt företagssäljare. Drygt 65 procent anger brist på arbetskraft vilket är en rejäl ökning från 45 procent i höstas. Bristen handlar kanske inte om så stora volymer utan snarare om nyckelkompetenser. Arbetsgivarna anger brist på IT-arkitekter, mjukvaru- och systemutvecklare, testare och testledare.

¹⁵ Se de största ingångsyrkena för ungdomar i bilaga 4.

Transportbranschen sysselsätter nära 2 600 personer. De vanligaste yrkena är lastbils- och långtradarförare, brevbärare, taxi- och bussförare, tidningsdistributör, anläggningsmaskinförare, godshanterare och expressbud. De intervjuade arbetsgivarna inom transport hade relativt sett höga förväntningar i höstas som vara nära att uppfyllas. Inför andra halvåret 2017 har de sänkt sina förväntningar men ser ljusare på 2018. Över 80 procent av dem anger att de inte kan öka sin produktion alls innan de måste anställa, vilket är högre än föregående mätningar. Transportbranschen är beroende av hur det går för både industrin och skogsnäringen. Det händer också att transportföretag blir av med uppdrag men det betyder inte att arbetstillfällena försvinner utan att tjänsten fortfarande ska utföras i länet men av en annan arbetsgivare. Ett exempel är upphandling av kollektivtrafik och busstrafik. Var femte företagare anger att de upplevt svårigheter att rekrytera personal vilket är en ökning jämfört med höstens resultat.

I vissa av länets gles- och landsbygdskommuner har man inom persontransporter upplevt viss brist på chaufförer. Exempelvis är bristen på taxichaufförer stor i fjällvärlden när vintersäsongen drar igång. Inom maskin- och transportsektorn finns även en åldrande entreprenörskår, framförallt buss-, skogsmaskinsförare och chaufförer av timmerbilar, vilket medför ett ökat behov av arbetskraft och övertagande av entreprenader. Det finns även en viss brist på kunniga bil- och lastbilsmekaniker. Arbetsgivarna i branschen anger en oro för kravet på yrkeskompetensbevis (YKB) för yrkesförare. Kravet trädde i kraft 10 september 2015 för persontransporter med buss och 10 september 2016 för att köra godstransporter med tung lastbil. Kravet på YKB har medfört att bristen på vikarier och timanställda är stor då det ofta är pensionerade yrkeschaufförer som jobbat extra men som inte uppdaterat sin behörighet.

Företagstjänster, fastighetsverksamhet, finans- och försäkringsverksamhet sysselsatte år 2015 nästan 7 200 personer. Nästan 60 procent av arbetsgivarna anger att de nyttjar sina resurser fullt ut och att de inte kan öka sin verksamhet mer innan de måste anställa. Den finansiella sektorns utveckling gick inte fullt så bra som de förväntat men trots det har arbetsgivarna en fortsatt positiv syn på andra halvåret 2017 och 2018. Branschen svarar för en stor andel av de lediga platserna som annonseras. Finansiell verksamhet och företagstjänster, eller callcenterföretagen, är stora i Östersund. Det råder en relativt hög efterfrågan och många behöver arbetskraft. Telesupport i olika former är stort och återfinns bland annat hos stora arbetsgivare som Swedbank, Försäkringskassan och Skatteverket.

Ungdomar med gymnasiekompetens utgör en stor del av arbetskraften men även Mittuniversitetet ses som en viktig rekryteringsgrund till mer kvalificerade verksamheter. De största yrkena inom branschen är övriga servicearbetare, helpdesk- och supporttekniker, bank- och försäkringstjänsteman, telefonsäljare, revisor och ekonomiassistent. Ungefär 24 procent av arbetsgivarna upplever en brist på arbetskraft när de ska rekrytera personal vilket är en ökning jämfört med i våras. Exempel på bristyrken just nu är redovisningsekonom, revisor och controller.

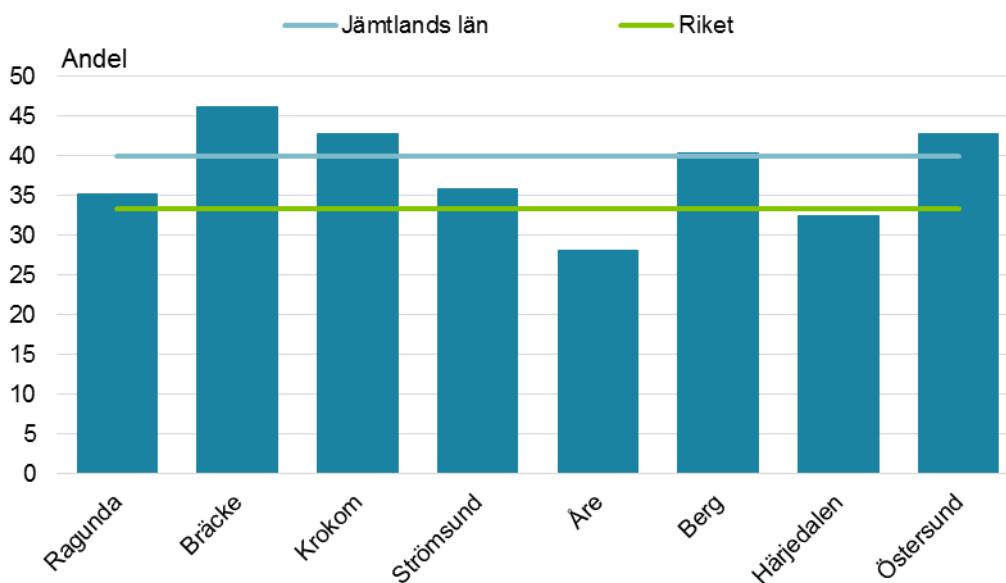
Offentliga tjänster

Inom den offentliga sektorn var det 22 800 sysselsatta år 2015 vilket motsvarar nästan 40 procent av samtliga sysselsatta i länet. Här är majoriteten kvinnor precis som andelen män är stor inom både transport, industri- och byggsektorn. Under åren 2010–2015 har sysselsättningen inom de offentliga tjänsterna ökat med nästan 1 200. Det är inom vård och omsorg samt sociala tjänster som den ökat mest, med nästan 600. Inom den offentliga förvaltningen har sysselsättningen ökat med cirka 400, utbildningen har ökat med nästan 200. Sysselsättningen inom de offentliga tjänsterna bedöms fortsätta öka något under slutet av 2017 och under 2018.

Offentliga tjänster

- stora pensionsavgångar
- fortsatt höga bristtal
- sysselsättningen ökar

Andel förvärvsarbetande* inom offentliga tjänster per kommun i Jämtlands län 2015

*Avser förvärvsarbetande dagbefolkning, 16-64 år.

Källa: SCB (RAMS)

I Bräcke är inslaget av offentliga tjänster som störst och svarar för drygt 45 procent av samtliga sysselsatta i kommunen, främst inom vård och omsorg. Även i Östersunds kommun finns ett stort inslag av offentliganställda och här är 43 procent av de sysselsatta anställda av stat, kommun eller landsting.

Antalet lediga platser som inkommer till arbetsförmedlingarna finns främst inom vård, omsorg och skola. Trots detta angav några arbetsgivare att det fanns en övertalighet av personal i verksamheten. Detta beror till viss del på strama budgetar och på omorganiseringar

i de förvaltande delarna samt tillkomsten av nya lagar som möjliggör att privata aktörer kan sälja tjänster som tidigare sköts av offentlig verksamhet. Under perioden januari–april 2017 har det varit några varsel i verksamheter med koppling till flyktingmottagande. Samtidigt anger arbetsgivarna att de behöver rekrytera inom andra verksamheter främst skola, vård och omsorg.

Fortsatt stor brist

Åldersstrukturen i länet är en stor anledning till att en stor del av arbetsgivarna inom offentlig sektor anger brist när de ska rekrytera personal, främst inom vård, skola och omsorg. Största anledningen är att många går i pension samtidigt som behovet av äldreomsorg ökar. Andelen äldre är hög samtidigt som andelen ungdomar är låg, se kartor i bilaga 7 och 8, vilket gör att det finns ett stort glapp mellan pensionsavgångar och de som tillträder på arbetsmarknaden.

Bristen har ökat de senaste åren och det historiska medelvärdet räknat från våren 2007 ligger på drygt 50 procent. Vårens undersökning i den offentliga sektorn visade att drygt 70 procent av arbetsgivarna upplevt en brist när de skulle rekrytera personal. Länet ligger på sjätte plats i bristtoppen på nästan 70 procent. Bristen för riket ligger på 65 procent.

Hälso- och sjukvård, vård- och omsorgssektorn sysselsatte drygt 11 800 personer vilket utgör omkring 20 procent av Jämtlands läns sysselsatta.¹⁶ De största yrkena är undersköterska, vårdbiträde, skötare och sjuksköterska. Dessa yrkesgrupper tillsammans utgör mer än vartannat yrke inom vård och omsorg och det är här den största generationsväxlingen sker och kommer att fortsätta. Här är det också lättare för ungdomar att få sitt första jobb i form av sommarvikariat. Andra stora yrken är läkare, distriktssköterska, medicinsk sekreterare, verksamhetschef, socialsekreterare och sjukgymnast. Flera privata företag är på väg in på en växande marknad, vilket gör att konkurrensen hårdnar. Den ekonomiska situationen inom delar av den offentliga verksamheten har varit oroande. Stora besparingar inom landstinget har genomförts under 2016 och fortsätter under 2017 och 2018.

Samtliga intervjuade arbetsgivare anger brist och det är betydande svårigheter att rekrytera personal med specialistkompetenser som till exempel sjuksköterskor inom psykiatri men även andra sjuksköterskor, biomedicinska analytiker, medicinska sekreterare och läkare. Vissa kommuner upplever svårigheter att rekrytera biståndshandläggare med erfarenhet, personliga assistenter, kontaktpersoner och ledsagare. Även undersköterska, som tidigare varit ett överskottsyрке har övergått till att bli ett bristyrke. Det är främst i kommunerna som man anger brist men även privata aktörer har stora behov av undersköterskor.

Utbildning och forskning: År 2015 var drygt 6 400 personer sysselsatta inom utbildnings- och forskningsområdet. De största yrkesgrupperna är grundskollärare i tidiga årskullar, förskollärare, fritidspedagoger, barnskötare, elevassistenter, gymnasielärare i historia och samhällskunskap, yrkeslärare, högskole- och universitetslärare.

¹⁶ Källa: SCB, RAMS 2015

I och med den ökade tillströmningen av utomeuropeiska familjer med många barn, ungdomar och även vuxna ökar behovet av personal inom utbildning. Vuxenutbildningen kommer att öka och då främst SFI. Behovet av förskollärare, språklärare och specialpedagoger i de mindre kommunerna har ökat och kommer att öka den närmsta framtiden. De flesta av arbetsgivarna inom gymnasiet angav brist på arbetskraft. Det är konkurrens om lärarna mellan skolor i kommunal och privat regi. Det finns även en trend att fler lärare väljer att fortsätta jobba efter 65 år.

Trots ett fortsatt högt söktryck på Mittuniversitet ges färre fristående kurser på grund av minskade statliga resurser. Antalet studerande har legat på relativt höga nivåer men beräknas sjunka.

De administrativa verksamheterna i **offentlig förvaltning** sysselsatte år 2015 nästan 4 600 personer. De största yrkesgrupperna är handläggare, utredare, administratörer, jurister och poliser, socialsekreterare, kuratorer, bokförings- och redovisningsassistenter. Hälften av arbetsgivarna anger svårighet att få tag på arbetskraft. Bristyrkena finns oftast i övrig kommunal verksamhet där det saknas yrkeskunniga inom juridik, miljö, teknik och specialområden som exempelvis markingenjör. Efterfrågan på verksamheten inom den offentliga förvaltningen förväntas öka något. Trots detta pågår besparingar, organisationsöversyner och effektivisering inom administrativa verksamheter inom vissa myndigheter. Under 2015 skedde en ökning av sysselsättningen i de statliga myndigheterna i länet. Inför 2017 och 2018 bedöms sysselsättningen öka om än bara marginellt.

I Östersund finns många statliga verksamheter förutom länsstyrelsen, Skatteverket, Kronofogden och Polisen. Där finns också Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Tillväxtverket, Tillväxtanalys, nationella stödverksamheter för Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan samt Statens servicecenter. Detta påverkar arbetsmarknaden för dem med kvalificerade utbildningar i viss utsträckning.

Matchningsläget på arbetsmarknaden

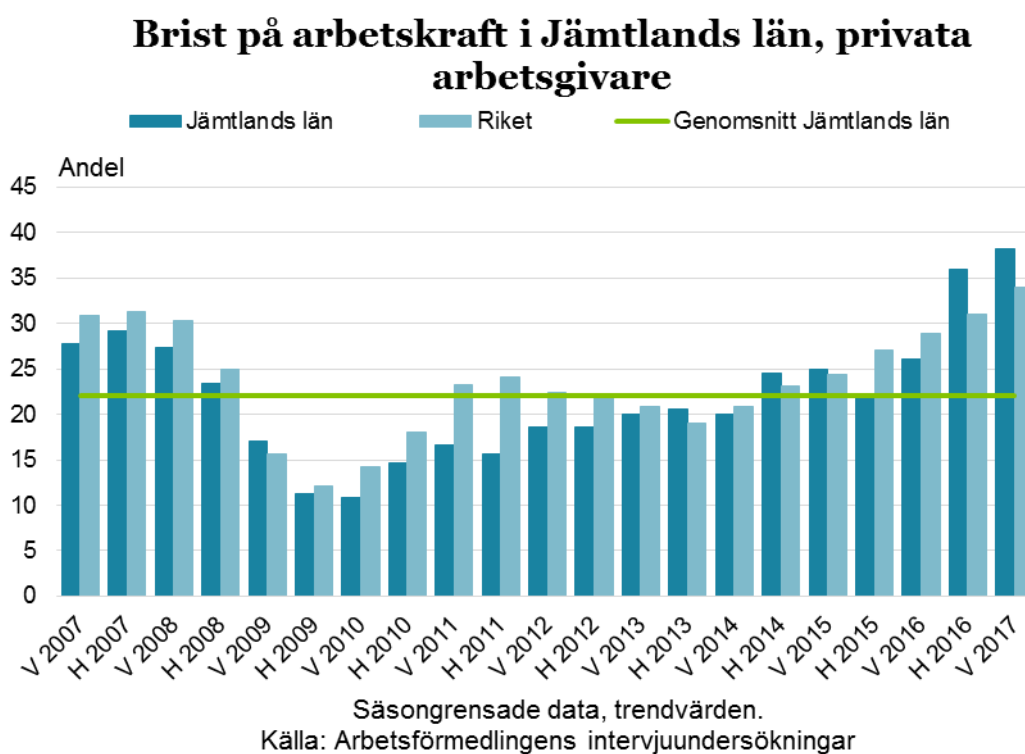
Bristen på arbetskraft bedöms öka i både privat och offentlig sektor under prognosperioden. En av orsakerna är att vi har stora pensionsavgångar i länet samtidigt som befolkningen i åldern 16-64 år har minskat. En annan orsak är att många av de arbetslösa som skrivs in just nu inte kan språket och har korta utbildningar vilket i sin tur riskerar ett ökat antal inskrivna arbetslösa med långa tider utan arbete. En minskande tillgång på arbetskraft som saknar minst gymnasial utbildning innebär att det blir allt svårare att tillsätta lediga platser.

En växande andel av de inskrivna saknar gymnasieutbildning och denna grupp är till liten del matchningsbara, eftersom huvuddelen av jobben kräver längre utbildning. Det kommer att krävas stora investeringar i utbildning för att förbättra möjligheterna för dessa personer att etablera sig på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingens matchningsarbete kommer därmed att utsättas för en allt större utmaning. Det handlar inte längre om att bara matcha till arbete utan främst till utbildningar som på lite längre sikt leder till arbete. Det gäller främst dem som skrivs in i etableringen.

Det är inte bara de inskrivna som har kortare utbildning då länet generellt har lägre utbildningsnivå och en låg andel som går vidare till eftergymnasiala utbildningar. Det ställer krav på fler politikområden än enbart arbetsmarknadspolitiken i länet. Hur väl matchningen fungerar påverkar styrkan i den framtida sysselsättningstillväxten inom länet men även alla andra län och självklart riket som helhet.

Bristen inom privata sektorn fortsätter öka

I det privata näringslivet har andelen som angett brist i länet ökat rejält de senaste undersökningarna vilket kan bero på att det har skett stora förändringar när det gäller konjunkturen i länet. Ökningen av arbetskraftsbristen i det privata näringslivet hämmades tillfälligt av lågkonjunkturen 2008–2009 men när konjunkturen sedan tagit fart igen har bristtalen ökat. I länet anger 38 procent att de upplevt en brist vid rekrytering och andelen i riket är 34 procent. Högst bristtal hade Västra Götalands län med 38 procent och Gotlands län låg lägst på cirka 18 procent.

Bristtalen i Arbetsförmedlingens undersökning bekräftas av andra undersökningar. I Svenskt Näringslivs undersökning¹⁷ bedömer företagarna att tillgången till rätt kompetens är ett större tillväxthinder än transport- och kommunikationsinfrastruktur. Även Företa-

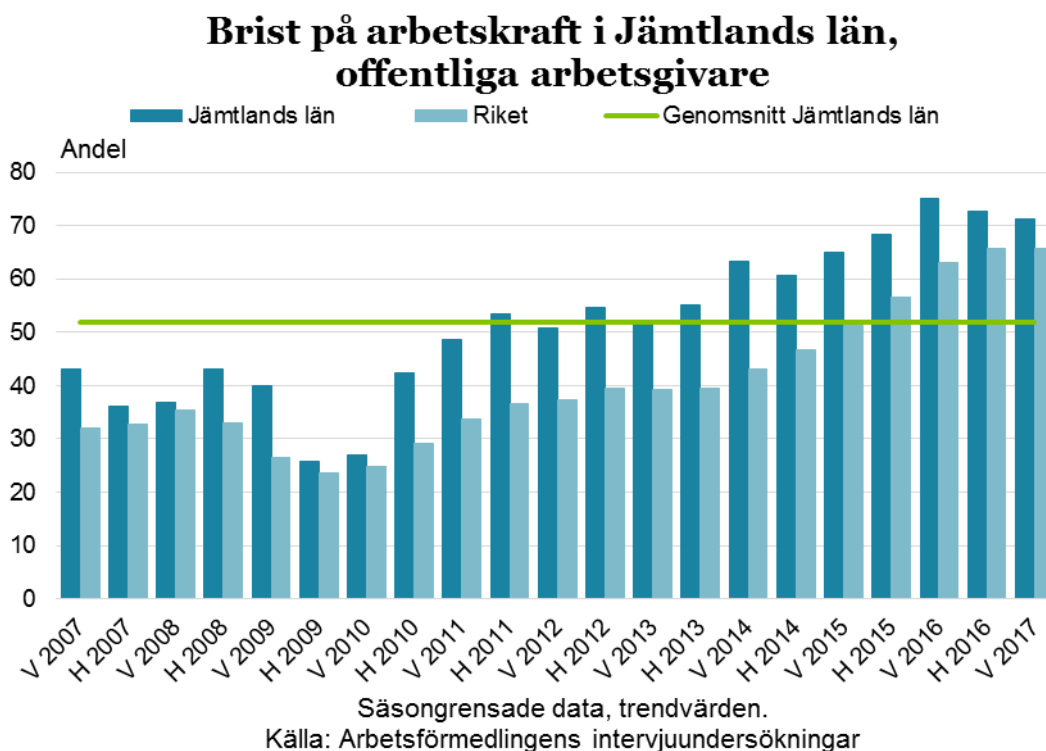
¹⁷ <http://www.arenafortillvaxt.se/files/omvarldsfakta/Nr2%202015%20F%C3%B6retagande.pdf>

garnas undersökning bekräftar kompetensbrist.¹⁸ Många gånger kanske bristen inte handlar om stora antal men för små och mellanstora företag kan avsaknaden av nyckelkompetenser hämma tillväxten av företaget.

Företagen i storstäderna och medelstora städer bedömer dock i genomsnitt att kompetensförsörjningen är något bättre än för företagen i glesbygdskommuner. Inom det privata näringslivet är bristerna störst i de befolkningstäta regionerna, det vill säga i de regioner som uppvisar den snabbaste ekonomiska tillväxten. Även här kommer bristen att öka i takt med att konjunkturen ökar och hur pensionsavgångar ser ut.¹⁹

Brist inom offentlig sektor fortsatt hög

Bristtalen inom offentliga tjänster i länet ligger bland de högsta i landet. Det beror främst på de stora pensionsavgångarna och en åldrande befolkning, på både kort och lång sikt.

Av arbetsgivarna i den offentliga sektorn i Jämtlands län anger 71 procent att de har upplevt en brist när de ska rekrytera personal. Det är en marginell minskning då förra undersökningen visade 73 procent. Högst visar Blekinge län på 79 procent. Riket ligger på drygt 65 procent. Lägst ligger Västerbottens län på 51 procent. Störst brist på kompetens råder inom den offentliga sektorn med stark koppling till vård, skola och omsorg.

¹⁸ I Småföretagarbarometern för Mellersta Norrland (Jämtland- och Västernorrlands län) svarade 42 procent att de inte lyckats tillföra rätt kompetens. Källa: <http://www.foretagarna.se/globalassets/detar-attityden-dumbom-riks-nov-2016.pdf> (17601)

¹⁹ Globaliseringens effekter på lokala arbetsmarknader, är en rapport som Arbetsförmedlingen presenterade i mitten av september 2016

Ökad rörlighet över nationsgränser för både information, kapital, varor, tjänster och människor har lett till en ökad internationell konkurrens när det gäller finansiellt och humant kapital generellt, inte bara mellan länder utan även regionalt och lokalt. Det påverkar arbetsmarknaden, inte minst arbetskraftens utbildning och kompetenser. Även den snabba tekniska utvecklingen innebär att efterfrågan på kvalificerad arbetskraft stiger. Även obalansen på bostadsmarknaden och tillgängligheten till service påverkar arbetskraften. Slutsatsen är att tillgången på efterfrågade kompetenser blir en central fråga för regional och lokal utveckling och att det ser olika ut på olika lokala arbetsmarknader.²⁰ Kommuner som finns i storstadsregionerna och andra större städer har påverkats positivt i många avseenden medan gles- och landsbygdsområden har en del utmaningar att jobba med.

Bristen om fem år

Av länets sysselsatta är ungefär 10 procent, motsvarande 6 200 personer i åldern 60–64 år. De över 65 år är 7 procent motsvarande 4 500.²¹

När arbetsgivarna i länet fick sja på fem års sikt, svarade drygt 77 procent att de kommer att ersätta pensionsavgångarna.²² Det ger en indikation om att bristen kommer att öka då påfyllnaden av arbetskraft saknas. Var tionde tror att tjänsten kommer att ersättas med högre kompetens än vad tjänsten kräver idag. Två av tre tror att de kommer att behöva liknande kompetens. Över hälften tror att de kommer att ha fler anställda om fem år medan drygt 7 procent tror på färre antal anställda om fem år. Störst pensionsavgångar kommer att ske inom vård och omsorg och där är bristtalen redan höga.²³

I maj 2016 kom en rapport om kompetensförsörjningsbehov fram till 2040 där det konstateras att strukturomvandling ur ett nationellt perspektiv är relativt oproblematiskt där vissa näringar går framåt och andra krymper. Ofta är drivkraften bakom strukturomvandlingen en ökad produktivitet i en bransch vilket frigör arbetskraft som därför måste byta bransch. På nationell nivå kommer det inte att råda några kompetensförsörjningsproblem i yrken som kräver högre formella kvalifikationer. Det finns en hög efterfrågan på yrken motsvarande 3-årig gymnasienivå, samtidigt som vi har en alltför stor andel av de sysselsatta som inte uppfyller sådana formella krav. Förutsättningarna för matchning är på så sätt inte optimala på de lägre kvalifikationsnivåerna. I ett regionalt perspektiv är bilden dock något mer komplicerad, där utvecklingen går olika snabbt i olika regioner. Det är inte heller självklart att minskad efterfrågan på arbetskraft i vissa näringar uppvägs av ökad efterfrågan inom andra näringar i regionen. Resultaten visar att det är framför allt på den regionala nivån som vi kommer att få stora kompetensförsörjningsproblem 2040. Generellt beräknas de regionala obalanserna fram till år 2040 vara tilltagande ju mindre regionerna är.²⁴

²⁰ Globaliseringens effekter på lokala arbetsmarknader, är en rapport som Arbetsförmedlingen presenterade i mitten av september 2016

²¹ Se bilaga 6

²² Varje höst finns tillägsfrågor om pensionsavgångar om fem år och ersättningsrekrytering till dessa.

²³ Hösten 2016 fanns tillägsfrågor om pensionsavgångar och ersättningsrekryteringar om 5 år.

²⁴ Framskrivning och kompetensförsörjningsbehov till 2040, Redovisning av regeringsuppdrag om framtagande av kunskapsunderlag om kompetensförsörjningsbehov, Tillväxtanalys och Arbetsförmedlingen

FÖRDJUPNINGSRUTA:

Arbetskraftsbristens konsekvenser

Bristen på arbetskraft får allvarliga konsekvenser på både lång och kort sikt. Rekryteringar tar längre tid än arbetsgivarna räknat med. För att överhuvudtaget få tag på arbetskraft tvingas många sänka kraven på utbildning och yrkeserfarenhet. De flesta angav att befintlig personal fick jobba mer men i vissa fall tackade de nej till beställningar där de inte klarade av att täcka upp bemanningen. Andra lösningar som arbetsgivarna angav var att de valde att internutbilda befintlig personal eller hyra in kompetens eller tjänsten. Andra konsekvenser kunde också vara att en planerad expansion av verksamheten sköts på framtiden.

I de delar av länet som har mindre arbetsmarknad och domineras av gles- och landsbygd kan det ibland vara svårt att rekrytera till yrken som kräver högre utbildning. Arbetsgivare på större arbetsmarknader konkurrerar med bättre löner och större möjlighet till karriärvägar. Detta leder också till en typ av brist. Bristen på arbetskraft kanske inte rör sig om några större antal men det kan vara av stor betydelse då det kan vara en avgörande nyckelkompetens för arbetsgivaren. Svårigheten i att rekrytera kan leda till att arbetsgivaren avstår eller sänker sina krav vilket kan hämma utvecklingen av företaget och hela arbetsmarknaden på sikt. Exempel på sådana yrken kan vara arkitekt, ingenjör och systemutvecklare. En del bristyrken kanske inte påverkar tillväxten men däremot service, säkerhet och välfärd för medborgarna i samhället, särskilt i gles- och landsbygdskommuner. Exempel på bristyrken är distriktsköterska och läkare.

En annan trend som börjar märkas i Jämtlands län, främst i de glesare delarna, är att enmans- eller fåmansföretagarna går i pension och lägger ned sitt företag istället för att sälja. Det är de mindre hantverksföretagen som till exempel målare, snickare eller frisörer det handlar om. Tvärtom kan det vara överskott i de större tätorterna i samma yrkesgrupper men viljan och möjligheten att pendla och flytta kanske inte finns.

Några av lösningarna är att i högre grad nyttja befintliga arbetskraftsresurser där tillgången finns bland utrikesfödda. Utbildningsnivån måste höjas hos dem med kort utbildning. Utbildningarna måste även anpassas mot arbetsmarknadens behov. Tekniska lösningar där robotar och digital teknik som ersätter mänsklig arbetskraft är en möjlig lösning där det kommer att saknas folk.

Sammanfattningsvis förväntas bristen inom både privat och offentlig sektor öka. Det är främst pensionsavgångarna som är svåra att ersätta. Det är främst inom följande yrkesområden som bristen är stor och bristen förväntas öka: yrken inom hälso- och sjukvård, läraryrken, yrken inom teknik och IT, yrken inom bygg och anläggningsarbete, kvalificerade yrken inom industrin, några yrken inom tjänster och service

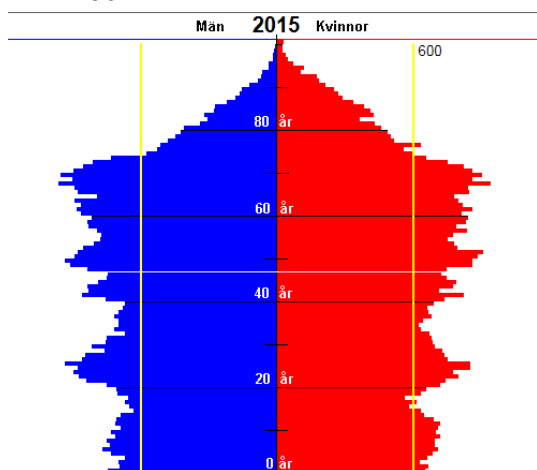
Befolkning och arbetskraft

Arbetskraftens storlek bestäms av befolkningsutvecklingen i arbetsför ålder och om de deltar i arbetskraften eller inte. Arbetsförmedlingens definition av dem som ingår i arbetskraften är de som är sysselsatta eller inskrivna som arbetslösa. De två största orsakerna till att man inte räknas in i arbetskraften²⁵ 16–64 år är att man studerar eller är sjukskriven. Andra orsaker är att man har ålderspension, föräldrapenning eller kapitalinkomst. Det finns även en grupp som klassas som övriga och som man inte riktigt vet vad de gör eller var de får sin inkomst ifrån.

Befolkningen ökar

Den totala folkmängden i Jämtlands län var 128 673 år 2016. Det är en ökning med nästan 1 300 jämfört med 2015. Även de i åldern 16–64 år ökade med cirka 500 personer för första gången på nästan tio år. Den största anledningen är tillströmningen av flyktingar som kommit till länet. Tittar man på de senaste tio åren har befolkningen ökat med drygt 1 600 personer. Samtidigt har den potentiella arbetskraften, de i åldern 16–64 år, minskat med drygt 3 400. De inrikes födda har minskat med drygt 8 000 personer medan de utrikes födda ökat med nästan 4 600. Totalt sett ökar försörjningsbördan och färre får försörja fler. Detta leder till att arbetsgivarna upplever brist när de ska rekrytera personal. De som står för påfyllnaden har en lägre kompetens än tidigare och det krävs många och långa insatser för att få ut dem på arbetsmarknaden.

Ålderspyramid Jämtlands län 2015²⁶

Prognosen för den totala befolkningen i länet, som gjordes innan det ökade inflödet av utomeuropeiskt födda och därmed är underskattad, visar på en ökning med 3,3 procent mellan 2015 och 2030 och det är Åre, Krokom och Östersund som kommer att öka. Övriga kommuner i länet kommer att minska sin totala befolkning och andelen äldre kommer samtidigt att öka. I riket som helhet visar prognosen att den totala befolkningen kommer att öka med nästan 17 procent och det är främst i storstadsregionerna ökningen sker.²⁷

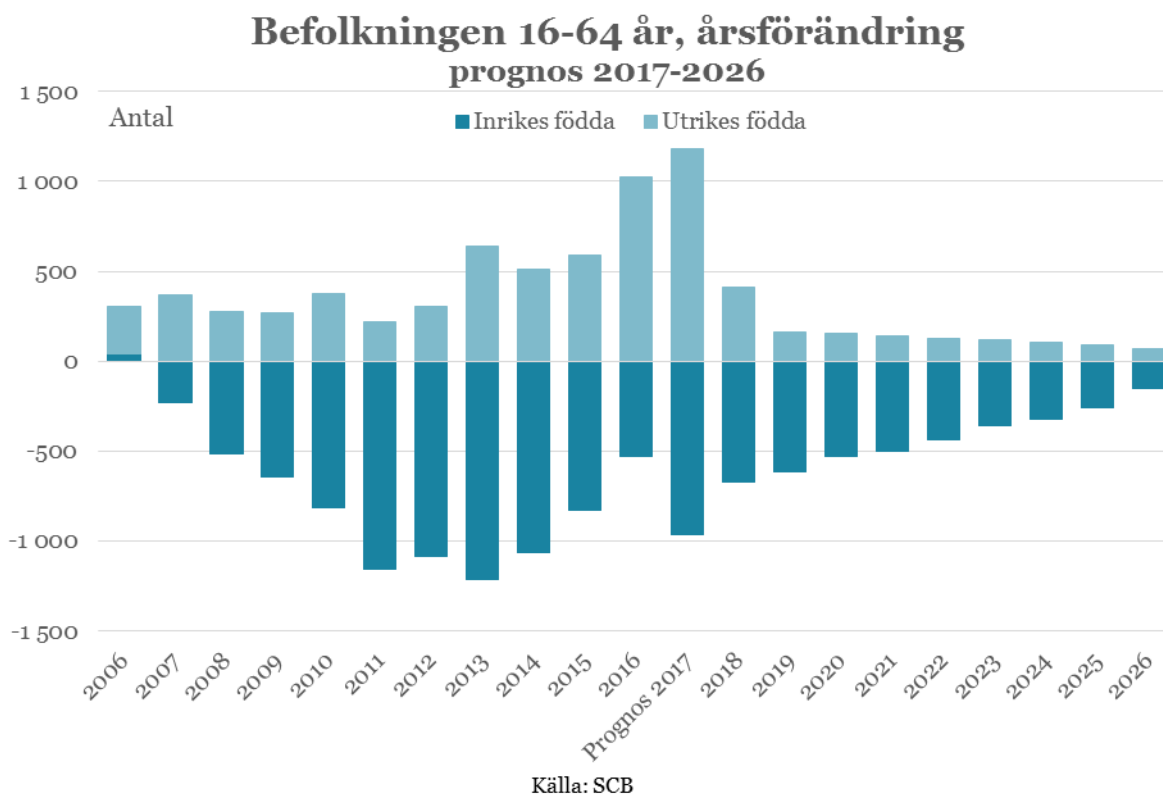
²⁵ Arbetsförmedlingens definition av de som ingår i arbetskraften är de som är sysselsatta eller inskrivna som arbetslösa.

²⁶ Källa: SCB, https://www.h5.scb.se/kommunfakta/pyramider/pyra_frame.asp?region=23

²⁷ Källa: SCB och Arbetsförmedlingen

De i åldern 16–64 år minskar

Under de senaste åren har den inrikes födda befolkningen i arbetsför ålder, 16–64 år minskat sedan 2007 och fram till 2016. Åldersprognosen visar på en fortsatt minskning av dem. Det tillskott som skett i arbetsför ålder har bestått av utrikes födda.

Senare års utveckling är ett resultat av den demografiska strukturen, där inflödet av yngre inrikes födda till arbetskraften är mindre än utflödet av äldre. Utan inflödet av de utrikes födda skulle den negativa trenden varit ännu starkare. Tyvärr är det långtifrån alla i åldern 16–64 år som finns i arbetskraften, främst på grund av studier eller sjukrivningar.

Delar man in åldersprognosen i olika geografiska områden ökar befolkningen 16–64 år med drygt 12 procent i riket medan den minskar med drygt 4 procent i Jämtlands län. Andelen av befolkningen i åldern 16–64 år var cirka 60 procent 2015 och prognosen för 2030 visar på drygt 55 procent. De senaste fem åren har det varit en stor utflyttning av dem som är 16–64 år och det är främst ungdomar som flyttar för att jobba eller studera.

Den negativa befolkningsutvecklingen bland dem i åldern 16–64 år, både historiskt och den prognostiserade, visar att det är färre som kommer att tvingas försörja fler.

En rapport från Arbetsförmedlingen utgiven våren 2015 bekräftar problemet med den minskade arbetskraften och att en nettoinvandring är nödvändig för att skapa förutsättningar för en god utveckling av sysselsättningen.²⁸ Sverige står inför en stor omställning på arbetsmarknaden. Den viktigaste åtgärden för att underlätta generationsväxlingen är att förbättra integrationen av utrikesfödda på arbetsmarknaden samt att påverka dem att bosätta sig också utanför storstads- och tillväxtområdena.

Sysselsättningen skiljer sig mellan inrikes- och utrikesfödda

Sysselsättningen påverkas inte bara av konjunktur, ekonomisk tillväxt och politiska prioriteringar utan även av befolkningens storlek och ålderssammansättning samt i vilken utsträckning personer väljer att delta i arbetskraften. Andelen sysselsatta är hög i länet med drygt 80 procent jämfört med 77 procent i riket. Den är högre bland de inrikes födda, nästan 84 procent, än de utrikesfödda där andelen är 55 procent. Det finns en marginell skillnad mellan inrikes födda män och kvinnor. Samma marginella skillnad gäller för utrikes födda i länet. Däremot finns en betydande skillnad mellan könen där männen jobbar heltid och kvinnor deltid.

Mellan 2004 och 2015 har det totala antalet sysselsatta länsbor i åldern 16–64 år minskat med drygt 400 personer. Minskningen har skett i gruppen inrikes födda medan de sysselsatta utrikesfödda istället har ökat. Samtidigt har de inrikes födda länsborna totalt sett blivit 8 000 färre. Det medför att andelen sysselsatta har ökat procentuellt. De utrikesfödda länsborna har under samma period blivit 4 600 personer fler. Det innebär att för den här gruppen har andelen sysselsatta minskat procentuellt.

De utrikesfödda har bidragit till att dämpa den kraftiga nedgången av befolkningen i åldrarna 16–64 år, som är den potentiella arbetskraften och förhoppningsvis ska försörja den övriga befolkningen som står utanför arbetskraften.

Den lägre sysselsättningsgraden bland utrikesfödda har ett antal orsaker, bland annat en genomsnittlig lägre utbildningsnivå men även bristande språkkunskaper, kan försvåra etableringen på arbetsmarknaden. Då vi har stora pensionsavgångar i länet som behöver ersättas är det viktigt att denna grupp matchas till rätt utbildning och sätts in i rätt åtgärder där det finns brist på arbetskraft. En annan möjlighet att öka sysselsättningen är att öka kvinnornas deltagande på arbetsmarknaden både för inrikes och utrikesfödda där deltids-tjänster utökas till heltid och fördelningen av föräldradagar jämnas ut mellan män och kvinnor. Ett annat sätt att öka utbudet för både arbetskraft och arbetsgivare är att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden genom att välja utbildning och yrke oavsett kön.

²⁸ Nettoinvandring, sysselsättning och arbetskraft – utmaningar för morgondagens arbetsmarknad, <http://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Var-verksamhet/Rapporter/Ovriga/2015-04-10-Nettoinvandring-sysselsattning-och-arbetskraft---utmaningar-for-morgondagens-arbetsmarknad.html>

10 000 sysselsatta är över 60 år behöver ersättas

Antal sysselsatta i åldrarna 60–64 år i Jämtlands län är drygt 6 100. 24 procent av dem finns inom kommunernas och landstingets vård och omsorg som främst utgörs av kvinnor. I prognosundersökningen hösten 2016 angav 77 procent av arbetsgivarna att de pensionsavgångar som sker de närmsta fem åren kommer att ersättningsrekryteras.²⁹

Samtidigt finns en trend i landet som visar att antalet som väljer att arbeta efter 65 års ålder ökar, vilket kommer att påverka skillnaden mellan de utträdande och tillträdande på arbetsmarknaden. Denna trend finns även i Jämtlands län där nästan 4 700 personer, motsvarande 7 procent, över 65 år var fortsatt sysselsatta efter pensionsåldern. I riket jobbade 5 procent efter 65 år fyllda³⁰. Majoriteten av dessa är egna företagare och främst män.

Sammantaget för länet innebär det att det var ungefär 10 800 sysselsatta över 60 år och de kommer att behöva ersättas de närmsta åren.

Pendlingsmöjligheter spelar roll

Möjligheterna att pendla spelar också en viss roll. Den största pendlingen inom länet sker från de omkringliggande kommunerna och orterna till Östersund. Det är pendlingsmöjligheter via E14 och tåglinjen som spelar stor roll. Det är drygt 800 fler som pendlar ut från än in till Jämtlands län. Utpendlarna är cirka 3 800 och de pendlar främst till Stockholms, Västernorrlands, Västerbottens och Västra Götalands län. Inpendlarna till Jämtlands län är ungefär 3 000 och kommer främst från Västernorrlands, Stockholms, Gävleborgs och Västerbottens län.

Både in- och utpendlingen har varit ganska stabil över tid och pendlingsnettot har legat mellan cirka 700 som lägst och 900 som högst under perioden 2008–2015. Det betyder att det är fler som pendlar ut från än in till länet för att jobba. Pendlingsnettot för 2015 var ungefär minus 800 och prognosen är att det kommer att bli en marginell minskning.

Tittar man på branscher sker den största inpendlingen till länet om man jobbar inom hotell och restaurang, företagstjänster, vård och omsorg och handel. Den största utpendlingen finns inom företagstjänster, handel, bygg, vård och omsorg.

Totalt sett är det nästan dubbelt så många män som kvinnor som pendlar. Av alla som pendlar är 64 procent män och 36 procent kvinnor. Antalet män som pendlar in och ut är cirka 4 000 och antalet kvinnor är cirka 2 000.

Kvinnorna som pendlar jobbar främst inom branscherna vård och omsorg, hotell och restaurang, företagstjänster och handel. Männen pendlar mest inom branscherna företagstjänster, bygg, tillverkning och utvinning samt handel.

Det är även många som väljer att pendla till Norge, främst inom vård, service, utvinning och byggsektorn. Troligtvis har pendlingen mot Norge minskat då oljeindustrin går sämre och många har varslats under 2016.

²⁹ Hösten 2016 fanns tillägsfrågor i Arbetsförmedlingens intervjuundersökning som handlade om pensionsavgångar och rekrytering m fem år.

³⁰ SCB, RAMS 2015.

Var finns de som är utanför arbetskraften?

Studerande

I länet är utbildningsnivån lägre än i riket vilket också påverkar arbetskraftens deltagande på arbetsmarknaden. Ju högre utbildning, desto lättare att komma in på arbetsmarknaden. I Jämtlands län deltog drygt 11 500 i någon form av studier 2015. Drygt 3 800 var gymnasiestuderande, 3 000 studerande inom högskola, 2 800 i övriga studier och 1 900 i Komvux. Det totala antalet i studier har legat på en ganska stabil nivå de senare åren men tittar man på de olika typerna av studier så har studerande inom gymnasiet minskat kraftigt de senaste åren, vilket beror på krympande barnkullar. Komvux har ökat något medan de i övriga studier har ökat kraftigt. Det totala antalet helårsstudenter på Mitt-universitet låg ungefär på samma nivå som året innan, nästan 7 000. Inte heller bland helårsprestationerna skedde någon större förändring. Helårsprestationerna ökade något och genomströmningen blev därför en procentenhet högre än föregående år, 82 procent. Regeringens intention att bygga ut utbildningar till bland lärare, sjuksköterska och ingenjörer har gett resultat i form av fler programnybörjare och helårsstudenter på de flesta av dessa utbildningar. Antalet examina har sjunkit jämfört med 2015. Andelen högskolenyborjare från regionen som började vid Mittuniversitetet ökade, efter att under flera år ha minskat. Övergången till högre studier har fortsatt minska bland regionens män, men har ökat något bland kvinnorna.

Antalet sökande till Mittuniversitetets utbildningar var något lägre till höstterminen 2016 än året innan, som var ett rekordår när det gällde antalet sökande. Totalt sökte drygt 35 000 personer till Mittuniversitetet. Antalet förstahandssökande var knappt 10 000 personer, se tabell 4. Antalet förstahandssökande till vårterminen 2017 var färre än året innan, men utbudet av sökbara kurser har också minskat med 17 procent och den minskningen är betydligt mer markant.

Övergången till högre studier är låg i jämförelse med riket. I länet har övergångsfrekvensen³¹ legat kring 30 procent de senaste tio åren och motsvarande för riket har varit från drygt 40 till 45 procent. Utbudet av utbildningar kan eventuellt påverka detta. Mittuniversitetet som ligger i Jämtlands och Västernorrlands län förväntar sig ungefär samma antal helårsstudenter trots ett högt söktryck. Största anledningen till att antalet inte ökar är minskade resurser från staten för universitetet.³² Antalet i studier bedöms minska generellt delvis på grund av mindre ungdomskullar som träder in i gymnasiet de kommande åren. Komvux kan eventuellt öka något. Antalet personer som går från studier till arbetskraften bedöms oförändrat 2017–2018.

Många av dem i utbildningsväsendet har långa studietider. I många fall kommer man ut på arbetsmarknaden i 27–28-årsåldern. Kortare studietider skulle ge ett stort tillskott till arbetskraften på sikt. Att även utbilda sig mot bristyrken ökar självklart matchningen av den arbetskraft som utbildar sig.

³¹ Övergångsfrekvensen beskriver de som går vidare till högre studier efter gymnasiet.

³² Mittuniversitetets Årsredovisning 2016, www.miun.se (170321)

Många av de ungdomar som klassificeras som arbetslösa i statistiken är heltidsstuderande som söker jobb och denna grupp utgör ett stort inslag i ungdomsarbetslösheten. En mycket stor andel av dem ser sig i första hand som studerande och inte som arbetssökande.³³

Sjukskrivna

Antalet personer med sjuk- och aktivitetsersättning i länet var drygt 5 100 i december 2016 vilket var en minskning med drygt 200 personer från 2015.³⁴ Införandet av rehabiliteringskedjan har inneburit att ett stort antal personer med långa sjukskrivningsperioder, som har överförts från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen, har fyllt på arbetskraften. Med största sannolikhet kommer många ur denna grupp att komma in i arbete, vilket gör att minskningen av arbetskraftsutbudet bromsas in något men det är svårt att förutspå hur utvecklingen ser ut under 2017–2018.

Jämtlands län är det län som låg högst när det gäller antalet personer med sjuk- och aktivitetsersättning³⁵ per 1 000 registrerade försäkrade 2015³⁶. Noteringen för länet var 51,7, riket hade 44,0. Lägst låg Stockholms län med 33,3. Det var också en stor skillnad mellan män och kvinnor i länet där kvinnorna hamnade på 60,9 och männen 42,5. Motsvarande för riket var 50,8 för kvinnor och 37,1 för män. En del av de regionala variationerna kan bland annat bero på att medelåldern är högre i länen i norra Sverige än i övriga län. Skillnader i hälsa, livs- och arbetsvillkor mellan könen och länen spelar också stor roll.

³³ Ungdomar på och utanför arbetsmarknaden – Fokus på unga som varken arbetar eller studerar, Arbetsförmedlingen, URA 2013:4

³⁴ Källa: www.forsakringskassan.se (170316)

³⁵ Aktivitetsersättning beviljas personer i åldrarna 19–29 som har fått sin arbetsförmåga nedsatt med minst en fjärdedel under minst ett år. Sjukersättning beviljas till personer i åldrarna 30–64 som har en stadigvarande nedsatt arbetsförmåga, dvs. för alla överskådlig framtid. Bland personer som får sjukersättning finns dock fortfarande personer som får tidsbegränsad sjukersättning.

³⁶ Tyvärr fanns ingen uppdatering av 2016.

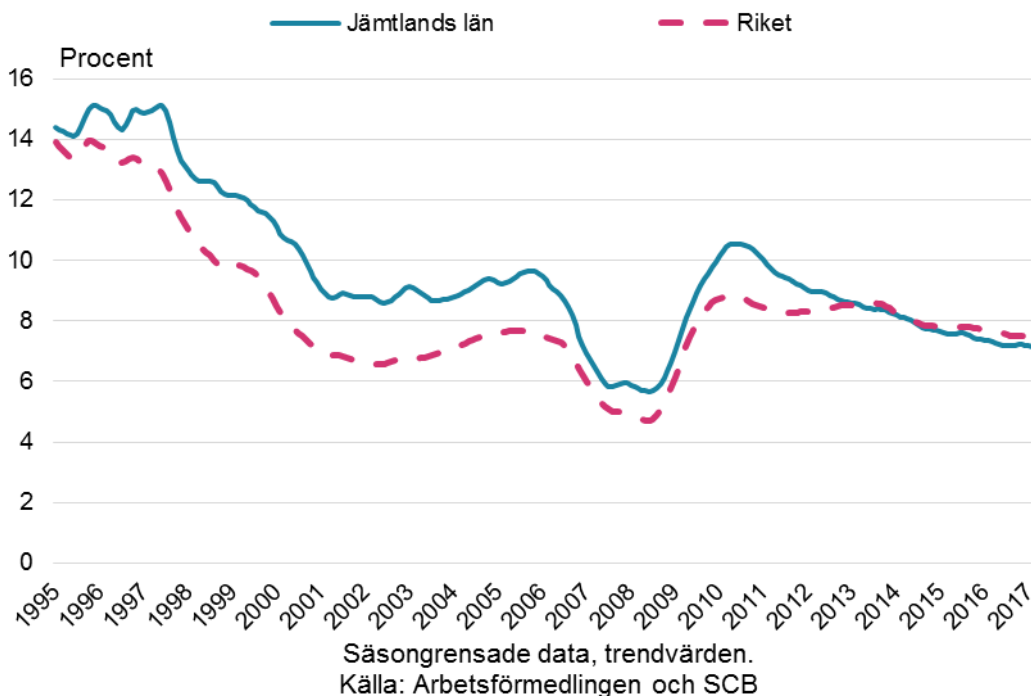
Inskrivna arbetslösa vid Arbetsförmedlingen

Trenden för nyinskrivna har vänt och börjar sakta öka. De som får jobb fortsätter däremot att minska. Det innebär att minskningen av arbetslösheten har stannat av och man kan se tendenser till att den börjar öka. Så även om länet har en stark arbetsmarknad och många behöver rekryteras för att bland annat ersätta pensionsavgångarna kommer arbetslösheten att öka. Anledningen är att kompetensen hos dem som skrivs in inte matchar det som arbetsgivarna efterfrågar, därav den stora bristen som arbetsgivarna ger starka signaler om. En annan förklaring är att de som är i åldersgruppen 16–64 år har minskat med drygt 3 400 de senaste tio åren. Det beror till största delen på att de stora ungdomskullarna födda kring början av 90-talet flyttar från länet. Många av dem flyttar för att plugga medan en del får jobb utanför länet.

Arbetslöshetens utveckling

I relativa tal, det vill säga andelen av den registerbaserade arbetskraften, låg Jämtlands län på 7,1 procent oktober 2016 vilket var lägre än riket som hade 7,6 procent. Den sjunkande arbetslösheten kan delvis förklaras av att de som är i arbetsför ålder flyttar, främst på grund av studier. En annan orsak kan vara att andelen som räknas in i grupper med utsatt ställning på arbetsmarknaden inte är lika stor som i vissa andra län ännu, men gruppen ökar även i Jämtlands län

Inskrivna arbetslösa 16-64 år i Jämtlands län

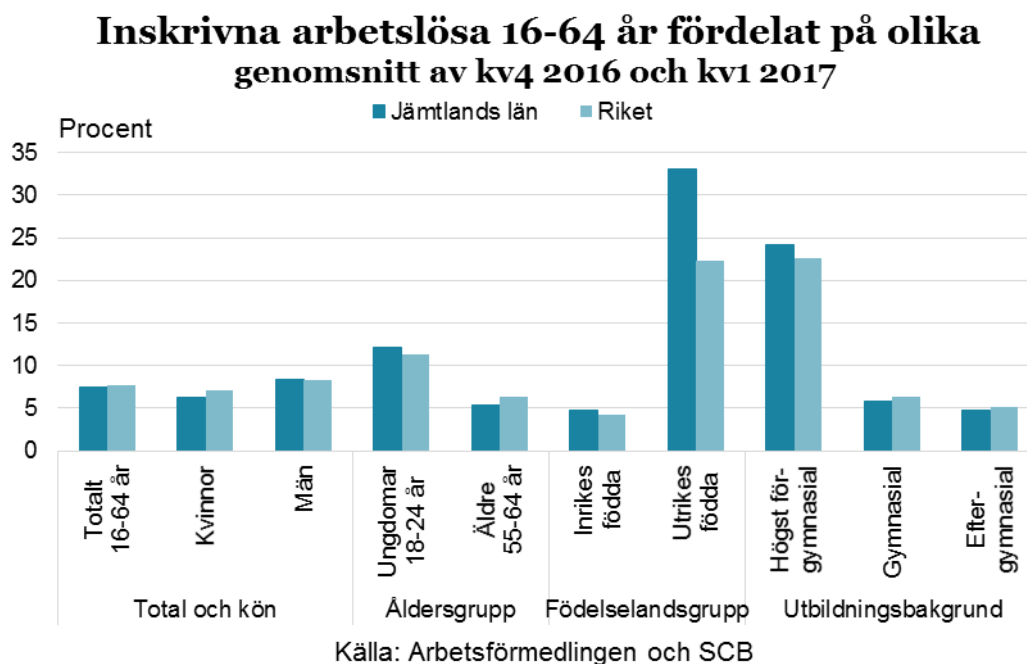

Länet hade sitt lägsta antal arbetslösa under den senaste högkonjunkturen 2007–2008 och var då nere i 3 300. Under 2009 vände det och antalet arbetslösa började öka. Våren 2010 nådde den totala arbetslösheten sin kulmen med hela 7 200 inskrivna personer. Därefter har det totalt sett skett en minskning men med några tillfälliga uppgångar. Under 2012–april 2017 har arbetslösheten minskat och är nere i cirka 4 500 inskrivna personer. Av de totalt arbetslösa var drygt 41 procent kvinnor och 59 procent män.

Sedan våren 2010 har andelen i program i snitt varit större än andelen öppet arbetslösa. Av totalt 4 500 arbetslösa var drygt 55 procent deltagare i program med aktivitetsstöd. De största programmen med aktivitetsstöd är jobb- och utvecklingsgarantin samt jobbgarantin för ungdomar. Dessa program är avsedda för personer med långa inskrivningstider och syftar till att aktivera dem med inriktning mot arbetslivet. Till jobb- och utvecklingsgarantin kommer dels personer över 25 år, dels ungdomar som avslutat sin tid i jobbgarantin utan att ha lyckats ta sig in i arbetslivet.

Arbetslöshetens sammansättning

Tabellen visar hur arbetslöshetens sammansättning eller struktur ser ut i länet jämfört med riket. De inskrivna arbetslösa är indelade per andel i olika grupper. I bilaga 9 finns en tabell med samtliga kommuner i länet.

Skillnaden i andelen inskrivna arbetssökande och i program är marginell mellan länet och riket. Däremot är andelen kvinnor lägre i Jämtlands län medan männens andel är på samma nivå som riket. Anledningen till de stora skillnaderna är att det råder olika förutsättningar på arbetsmarknaden för män och kvinnor och att den ser olika ut i länet och i riket. I länet är en större andel kvinnor sjukskrivna jämfört med männen, vilket kan vara en del av förklaringen.

Andelen inskrivna ungdomar är något större i länet än i riket. Ungdomar karaktäriseras av att de i allmänhet har en större rörlighet på arbetsmarknaden än äldre. De rör sig ofta mellan olika typer av (korta) anställningar vilka varvas kortare arbetslöshetsperioder. Därtill går ungdomar också i högre grad än äldre mellan arbete och utbildning och även här uppkommer ofta kortare arbetslöshetsperioder. Inslaget av friktionsarbetslöshet är därför större bland yngre än bland äldre och unga har i genomsnitt kortare arbetslöshetstider än äldre.

Andelen inskrivna i åldrarna 55–64 år är lägre i Jämtlands län än i riket. Antalet i länet har minskat jämfört med förra året. Minskningen beror främst på att medelåldern generellt är högre i länet och att många går i pension.

Största andelen arbetslösa finns hos de utrikesfödda och andelen är större i länet än i riket. I länet är det även den gruppen som ökat mest. Det tar ofta längre tid för utrikesfödda med kort utbildning och utan svensk arbetslivserfarenhet att komma ut på arbetsmarknaden. Det återstår att se hur många som kommer att flytta vidare till sina vänner och släktingar i storstadsområdena om de inte lyckas integreras och finna ett jobb i länet.

I utbildningsgruppen är det ett tydligt mönster att ju högre utbildning, desto lägre andel inskrivna. De med låg utbildningsnivå har längre inskrivningstider och har generellt svårare att komma ut på arbetsmarknaden.

Sammanfattningsvis är det tre grupper som sticker ut i tabellen: inrikes födda och utomeuropeiskt födda, och de med enbart grundutbildning. Arbetslösheten för inrikes födda är rekordlåg. Däremot är nivåerna väldigt höga för utomeuropeiskt födda samt de med förgymnasial utbildning. Ragunda, Bräcke och Strömsund är de kommuner där dessa grupper har störst svårighet att ta sig in på arbetsmarknaden. Åre, Östersunds och Krokoms kommuner ser ut att vara mer gynnsamma när det gäller samma grupper.

Arbetsförmedlingen bedömer att det finns stor risk att utomeuropeiskt födda och de med förgymnasial utbildning hamnar i långa tider utan arbete och kommer att utgöra en allt större andel av de inskrivna arbetslösa.

Några med längre inskrivningstider

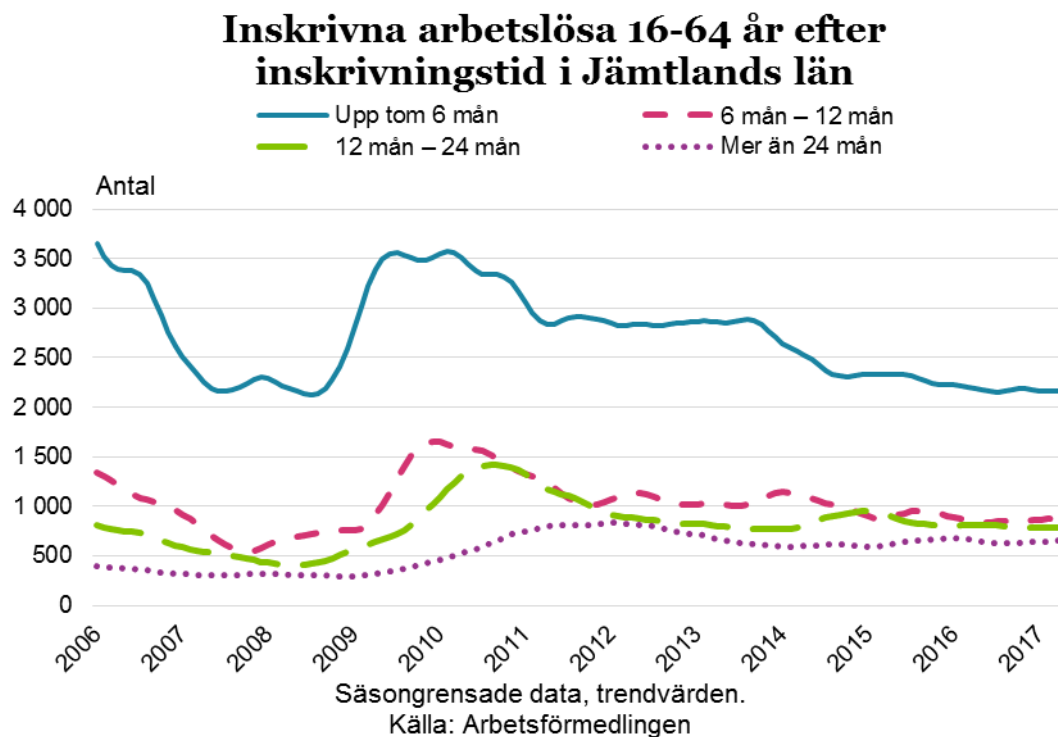
Ett centralt mål för Arbetsförmedlingen är att minska gruppen med dem som är långtidsarbetslösa. Risken för att de i gruppen med längre inskrivningstider³⁷ ökar i allmänhet när den generella arbetslösheten ökar. Om konjunkturen försvagas och arbetslösheten stiger tenderar långtidsarbetslösheten att öka även om det blir med en viss eftersläpning.³⁸

Långa perioder i arbetslöshet försvårar möjligheterna att komma till arbete bland annat genom förlorad kompetens och kompetensutveckling men även förlusten av nätverken inom arbetslivet. Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen som är födda utanför Europa har tillsammans med dem som saknar en gymnasieutbildning lägre jobbchanser

³⁷ Definitionen av lång tid utan arbete skiljer sig mellan ungdomar och äldre. För ungdomar under 25 år gränsen vid 6 månader och för de äldre än 25 år grå gränsen vid mer än 12 månader.

³⁸ Perspektiv på långtidsarbetslösheten, Arbetsförmedlingen URA 2017:1

än andra inskrivna arbetslösa. Det gäller också för personer med funktionsnedsättning men även för äldre arbetslösa. Särskilt tydligt blir det just nu för de inskrivna arbetslösa i etableringsuppdraget som pågår upp till två år.

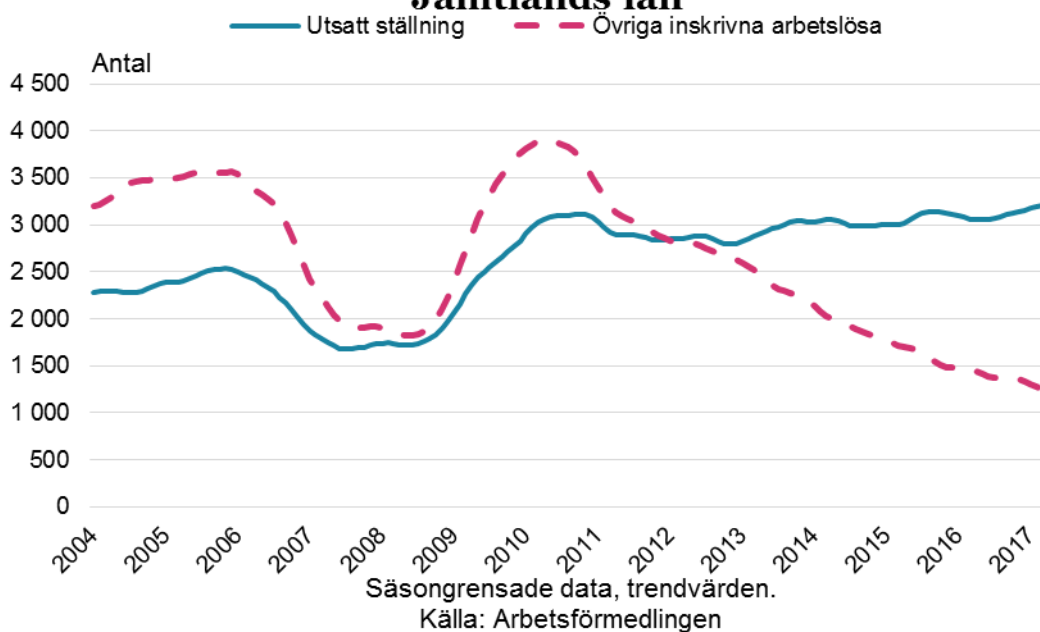
Av de nästan 4 500 som saknade arbete hade nästan 15 procent eller 650 personer saknat arbete längre tid än två år. De som varit utan arbete i 12–24 månader motsvarar 790 personer. Antalet personer som varit utan arbete i 6–12 månader var drygt 880 och de upp till ett halvår var nästan 2 160.

Inskrivna arbetslösa som saknar gymnasieutbildning är svåra att matcha till ett arbete. Därför är en viktig åtgärd att matcha dessa individer till en utbildning som leder till ett jobb i förlängningen.

Personer i grupper med utsatt ställning på arbetsmarknaden

År 2004 var omkring 40 procent av de inskrivna arbetslösa personer med utsatt ställning på arbetsmarknaden. I april 2016 hade andelen ökat till cirka 72 procent.

Inskrivna arbetslösa 16-64 år med utsatt ställning på arbetsmarknaden och övriga inskrivna arbetslösa i Jämtlands län

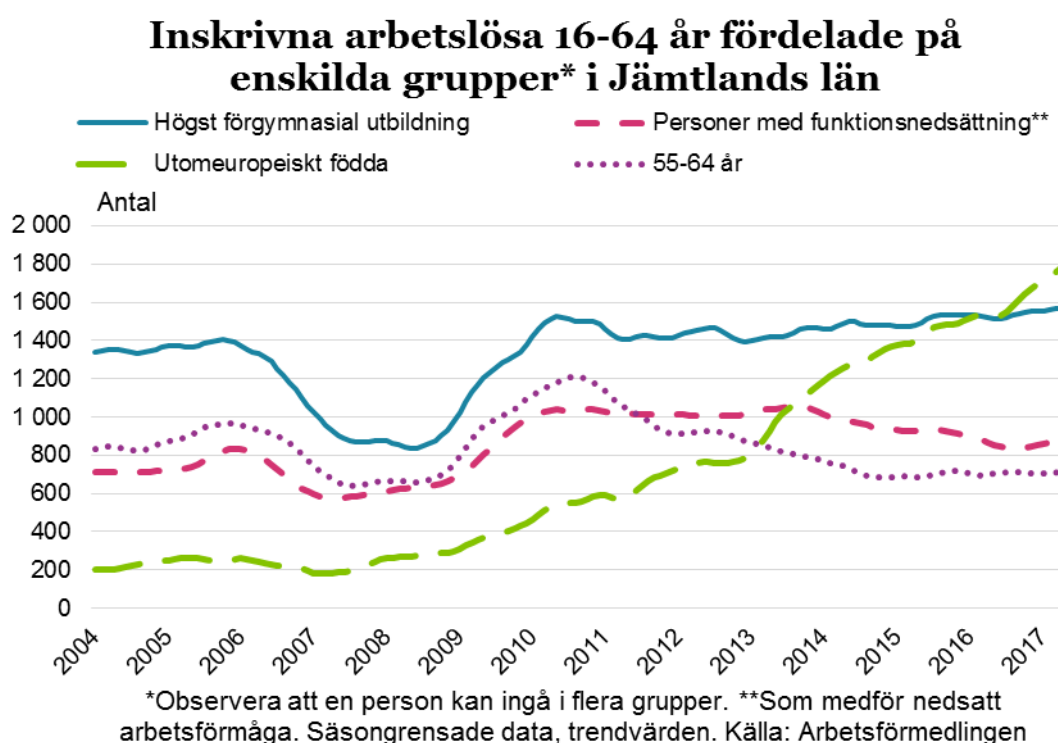
Orsakerna bakom ökningen kan bland annat kopplas till införandet av ett antal arbetsmarknadspolitiska reformer genom vilka antalet och andelen inskrivna arbetslösa inom de utsatta grupperna ökat. Förändringarna har också inneburit att sammansättningen inom gruppen av inskrivna arbetslösa med utsatt ställning har förändrats påtagligt.

En stor förklaring är förändringarna i regelverken kring sjukförsäkringen där många personer kom till Arbetsförmedlingen efter längre sjukskrivningstider. Bland dessa personer finns inslag av hälsoproblematik och i många fall en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga.

Därtill har rationaliseringar gjorts inom flera sektorer på arbetsmarknaden, inte minst i samband med de senaste konjunkturedgångarna. Detta gäller i synnerhet för industrin. När färre personer behövs för samma produktionskapacitet tenderar personer med en relativt lägre produktivitet drabbas hårdare av nedskärningar. Dessutom har kraven på arbetsmarknaden successivt skärpts och det finns relativt få arbetstillfällen för dem som saknar en gymnasieutbildning. Gymnasiekompetens är numera ett vanligt minimikrav för anställningar och är även ett krav för vidareutbildning, vilket innebär att de som saknar en gymnasieutbildning sammantaget har en svag position på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingens uppdrag kring utrikes födda och ansvaret för etableringen har gjort att fler personer med utomeuropeisk bakgrund numera återfinns hos myndigheten. Det ger utslag i ökade arbetslöshetssiffror för gruppen.

Den största förklaringen till uppgången de senaste åren är tillströmningen av de utomeuropeiskt födda. Även de med förgymnasial utbildning ökar.

Sedan 2004 har antalet inskrivna som är födda utanför Europa ökat från 200 till nästan 1 800, en ökning från omkring 6 procent till drygt 40 procent. Arbetslösheten är som högst bland personer som nyligen kommit till Sverige och den sjunker ju längre personerna varit i landet. Det beror bland annat på att kopplingarna till arbetsmarknaden stärks, men också på att fler av de som kom till Sverige som barn blivit vuxna och då ingår i statistiken. De som kom hit i unga åldrar har ofta genomgått hela, eller delar av, sin utbildning i det svenska skolsystemet vilket underlättar etableringen på arbetsmarknaden.

Samtidigt som grupper med mindre goda utsikter för arbete utgör en allt större andel av totalt inskrivna arbetslösa kommer bristen på flera kompetenser att öka. Den stora utmaningen handlar om att öka förutsättningarna för personer i grupper med utsatt ställning på arbetsmarknaden att skaffa sig just den kompetens som arbetsgivarna efterfrågar. För dessa personer krävs en rad kompetenshöjande insatser från samhällets sida, inte minst insatser för att höja utbildningsnivån hos dem med svag utbildningsbakgrund.

Om etableringsuppdraget

Antalet personer som deltar i Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag har ökat i relativt långsam takt alltsedan insatsen infördes i december 2010. Under 2016 har antalet deltagare legat på i genomsnitt på drygt 860 per månad vilket kan jämföras med 780 personer 2015. Snittet per månad under 2017, de första fyra månaderna, har ökat och var nästan 920 personer i snitt per månad. Uppgången beror på en ökning av målgruppen för uppdraget i den yrkesaktiva befolkningen.

Inskrivna arbetslösa 16–64 år i Jämtlands län april 2017

Totalt	Varav Utrikes född	Varav Utomeuropeiskt född³⁹	Varav Nyanländ	Varav I Etable- ringen
4 543	1 993	1 786	1 161	909

I etableringsuppdraget är 286 kvinnor och 528 män.

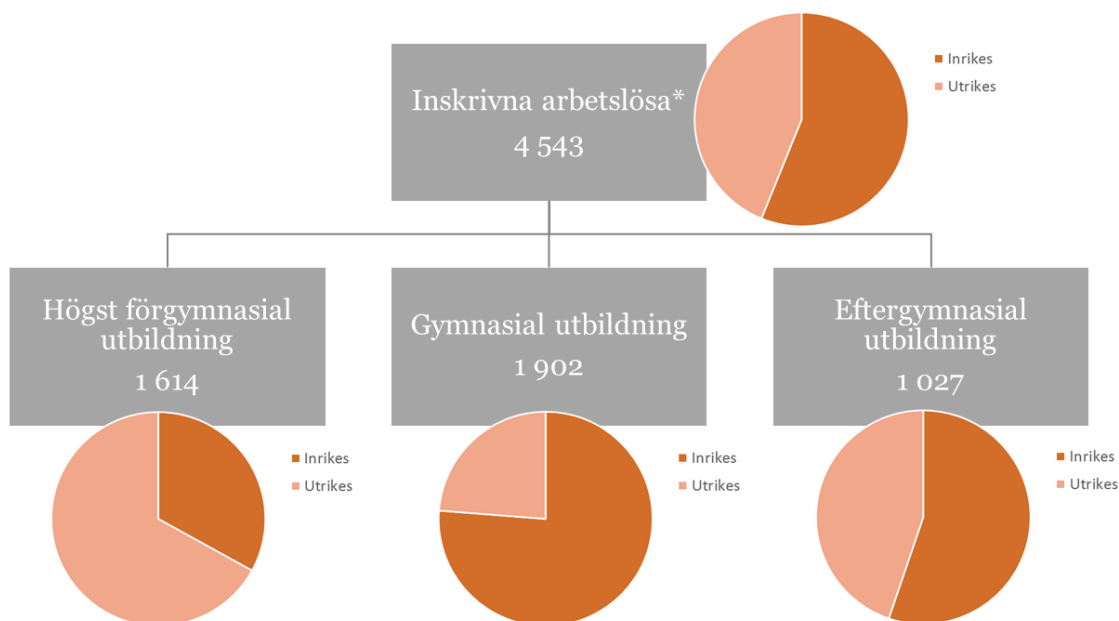
Inflödet beräknas öka ytterligare under 2017 och nå en topp på 1 000 per månad under mitten eller slutet av 2017. Under 2018 väntas dock nivåerna minska till omkring 900 igen, främst till följd av minskad invandring under 2016.

³⁹ Den exakta definitionen är: personer födda utanför EU/EES vars vistelsetid i Sverige i normalfallet inte överstiger 36 månader efter erhållet uppehållstillstånd (PUT, UAT, UT, T-UT, T-UAT, TUT) eller uppehållskort (PUK, UK).

Inskrivna arbetskraftsresurser hos Arbetsförmedlingen april 2017

Utöver att beskriva de förändringar som har skett av det totala antalet inskrivna arbetslösa under det senaste året är det också viktigt att beskriva olika undergrupper. Detta för att förstå förutsättningarna för matchningen mellan utbud och efterfrågan. Bilden nedan illustrerar de lediga resurserna på svensk arbetsmarknad vid slutet av april 2017, om begreppet arbetskraftsresurser likställs med inskrivna arbetslösa hos Arbetsförmedlingen. Eftersom utbildningsnivåer är en viktig förklarande variabel för arbetslöshet, tar bilden utgångspunkt i utbildningsnivå (rutor) och specificerar dessa genom att fördela antalet individer efter födelselandgrupp (cirkeldiagram).

Inskrivna arbetslösa hos Arbetsförmedlingen april 2017 fördelat på utbildningsnivå och födelselandgrupp.

Källa: Arbetsförmedlingen

Som framgår ovan utgjorde inrikes födda en majoritet av samtliga inskrivna arbetslösa vid slutet av april 2017. Detsamma gällde för samtliga utbildningsnivåer, utom bland inskrivna arbetslösa med högst förgymnasial utbildning, där de utrikesfödda utgjorde största andelen.

Utmaningar på länets arbetsmarknad

Den största utmaningen för länet är att minska obalansen mellan efterfrågan och utbudet på arbetskraft. Just nu är det svårt att matcha dem som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen till de lediga platserna som registreras på Platsbanken.

Att hitta rätt kompetens är avgörande för tillväxt och sysselsättning. Arbetsgivarna har svårt att hitta rätt kompetens inom flera områden. En stor orsak till detta är åldersstrukturen och pensionsavgångarna som pågår samtidigt som tillflödet av utbildade från utbildningsväsendet är alldeles för litet. Parallellt med att arbetsgivarna vill ha högre kompetens på den nya arbetskraft som ska in. Arbetsförmedlingen måste fortsätta att förstärka arbetsgivararbetet och förbättra sina verktyg för att utföra sitt arbete på ett effektivt sätt. Parallellt med detta behövs även riktade utbildningsinsatser mot växande yrken på arbetsmarknaden. Detta är gemensamma utmaningar både på nationell, regional och lokal nivå.

En annan utmaning är det ökade inflödet av utomeuropeiskt födda som skrivs in just nu. Ofta har de en kort utbildning och brister i det svenska språket. Om de som nu kommer till länet får rätt utbildning och kompetens finns en möjlighet att bristen på arbetskraft dämpas något. Kort sagt så går det nästan inte att matcha direkt till ett jobb utan istället måste individen matchas till en utbildning som på sikt leder till ett jobb.

En annan viktig utmaning som har koppling till kunskapssamhället och utvecklingen i samhället är att allt fler människor inte ses som anställningsbara. Trösklarna för att få ett arbete har höjts samtidigt som fler har problem att leva upp till de krav som ställs. Antalet enklare inskolningsjobb har minskat samtidigt som kraven på att man ska ha utbildning har ökat. Detta är också ett problem för Jämtlands län där dels utbildningsnivån är relativt låg samtidigt som övergångsfrekvensen⁴⁰ är låg jämfört med andra län.

I länet arbetar flera aktörer i olika samverkanskonstellationer både lokalt och regionalt för att förbättra förutsättningarna för kompetens- och arbetskraftsförsörjningen. Det är viktigt att jobba strategiskt, framtidsyttande och långsiktigt för att undvika en situation där branscher och framförallt företag bromsas för att de inte får tag på den kompetens de behöver. På vilket sätt kan arbetet intensifieras och påskyndas för att mildra negativa effekter av kompetensbrist? Frågor som måste ställas är vad mer som kan göras? Vilka vägar är ännu oprövade?

Arbetsförmedlingen i Jämtlands län är självklart både en central och regional aktör i arbetet med att förbättra förutsättningarna på arbetsmarknaden. Samtidigt är Arbetsförmedlingen helt beroende av samverkan med andra centrala och regionala aktörer och näringsliv för att uppnå resultat.

⁴⁰ Övergångsfrekvens = hur stor andel som påbörjat högskola 3 år efter gymnasiet. Källa; www.regionfakta.com

Bilagor

Bilaga 1. Metod och urval

Historia och syfte

Arbetsförmedlingen har gjort prognoser sedan 1960-talet. Den nuvarande metodiken infördes i mitten av 1990-talet. Samtidigt infördes ett enhetligt intervjuformulär. Sedan dess har intervjuformuläret utvecklats och antalet frågor har blivit fler.

Syftet med prognosarbetet är att ge Arbetsförmedlingen detaljerad kunskap om läget och framtidsutsikterna på arbetsmarknaden, vilket är viktigt för förmedlingens arbete med vägledning. Prognosarbetet stödjer på så sätt Arbetsförmedlingens kärnuppgift som är att matcha arbetssökande mot arbetsgivarnas rekryteringsbehov. Det sammanställda materialet är också ett viktigt underlag för planeringen av verksamheten på såväl lokal som central nivå. Ytterligare ett viktigt syfte med Arbetsförmedlingens prognoser är att informera och påverka externa aktörer. Arbetsförmedlingen publicerar en nationell och 21 regionala prognoser två gånger per år, i juni och december.

Metod och undersökningens genomförande

Arbetsförmedlingens prognoser baseras på intervjuer med ett mycket stort antal privata och offentliga arbetsgivare. Intervjuerna görs av arbetsförmedlare och svaren inhämtas genom samtal med arbetsgivarna vid ett besök eller per telefon. Motivet till detta arbetssätt är att den ansvarige arbetsförmedlaren ska ha möjlighet att ställa följdfrågor, bland annat för att minska risken för missförstånd kring frågornas syfte och innehåll.

Frågorna handlar bland annat om arbetsgivarnas bedömningar om efterfrågan på varor och tjänster. Vidare ställs frågor om företagets kapacitetsutnyttjande, antal anställda, rekryteringsbehov, bristyrken samt löneutveckling. På motsvarande sätt får de offentliga arbetsgivarna frågor om utvecklingen för sin verksamhet samt om eventuell övertalighet. Uppgifterna inhämtas under sekretesskydd enligt SFS 2009:400 (Offentlighets- och sekretesslagen) 28 kap 12§. Arbetsgivarna har ingen juridiskt bindande skyldighet att delta i Arbetsförmedlingens undersökning.

Resultaten av intervjuundersökningen utgör den viktigaste källan till prognosbedömningarna. En analys och sannolikhetsbedömning av svaren görs dock även med hjälp av annan statistik och med hänsyn till andra faktorer som påverkar utvecklingen på arbetsmarknaden.

Urval och svarsfrekvenser

Basen för Arbetsförmedlingens prognoser är intervjuer med ett representativt urval av arbetsställen[3] hämtade från Statistiska centralbyråns (SCB) företagsregister. Från och med 2013 avser urvalen arbetsställen med minst fem anställda. För arbetsställen med fler än 100 anställda är undersökningen en totalundersökning. Urvalet är stratifierat utifrån nä-

ringsgren (enligt SNI 2007), arbetsställestorlek[4] och region. Samma urval används normalt i ett år (två prognostillfällen) innan det byts ut mot ett nytt. Urvalet är anslutet till SCB:s Samu-system.

För att vara en urvalsundersökning är antalet intervjuade arbetsställen stort vilket gör att tillförlitligheten totalt sett bedöms som god. I den senaste undersökningen ingick 289 arbetsställen inom det privata näringslivet i Jämtlands län och svarsfrekvensen blev 84,8 procent. Det sker även intervjuer med representanter för olika verksamhetsområden i landets samtliga kommuner och landsting samt med ett antal statliga arbetsgivare. I den senaste undersökningen ingick 55 offentliga arbetsgivare i urvalet i Jämtlands län och svarsfrekvensen uppgick till 93,2 procent.

Bilaga 2. Definitioner

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator för näringslivet

Arbetsförmedlingens konjunkturindikator visar arbetsgivarnas bedömningar av hur efterfrågeläget kommer att utvecklas under de kommande 6 månaderna. Indikatorn bygger på underlag från Arbetsförmedlingens intervjuundersökning och presenteras för det privata näringslivet. Värdet 100 motsvarar det historiska genomsnittet, och indikerar därmed ett normalt förväntningsläge. Värden över 100 visar ett starkare förväntningsläge än normalt och värden över 110 ett mycket starkare förväntningsläge än normalt. På motsvarande sätt visar värden under 100 ett svagare förväntningsläge än normalt och värden under 90 ett mycket svagare förväntningsläge än normalt.

Nettotal

Nettotalen är ett mått på arbetsgivarnas förväntningsläge. Talen beräknas som den andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan på deras varor och tjänster kommer att öka minus den andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan kommer att minska.

Inskrivna arbetslösa

Inskrivna arbetslösa är summan av öppet arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd. Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik tillhör inte Sveriges officiella statistik. Den officiella arbetslöshetsstatistiken redovisas av Statistiska centralbyrån (SCB) i deras Arbetskraftsundersökning (AKU).

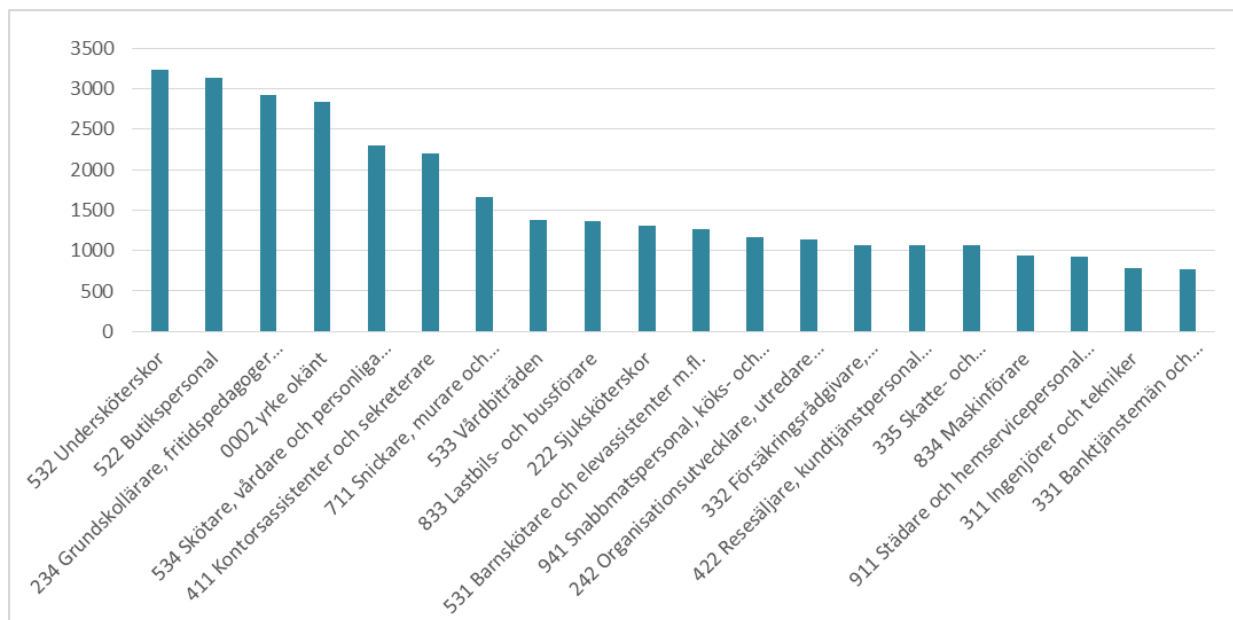
Registerbaserad arbetskraft

Den registerbaserade arbetskraften utgörs av:

1. Den förvärvsarbetande nattbefolkningen (enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, RAMS).
2. Öppet arbetslösa (inskrivna på Arbetsförmedlingen).
3. Personer i program med aktivitetsstöd (inskrivna på Arbetsförmedlingen).

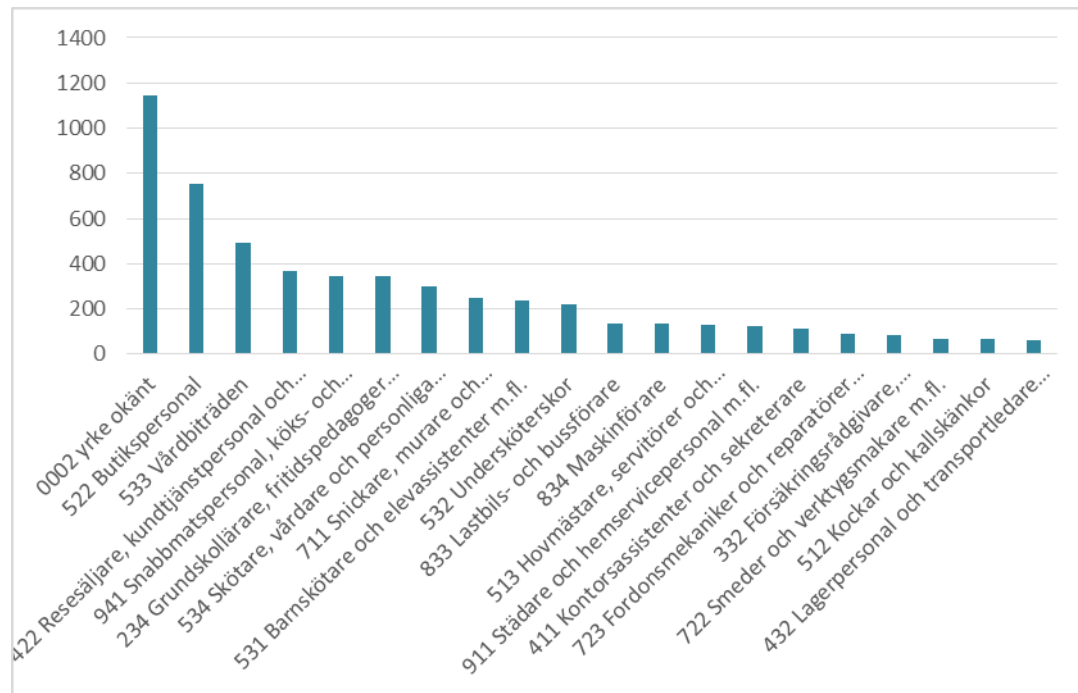
Den registerbaserade arbetskraften används för att redovisa andelen arbetslösa i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik. Samtliga uppgifter avser åldersgruppen 16-64 år.

Bilaga 3. De 20 största yrkena 16–64 år i Jämtlands län 2015

60 procent motsvarande 32 500 är sysselsatta bland de 20 största yrkena i länet. Yrke okänt är ovanligt stort just nu då SSK nyligen har blivit ändrad. Denna grupp kommer att minska nästa uppdatering 2016.

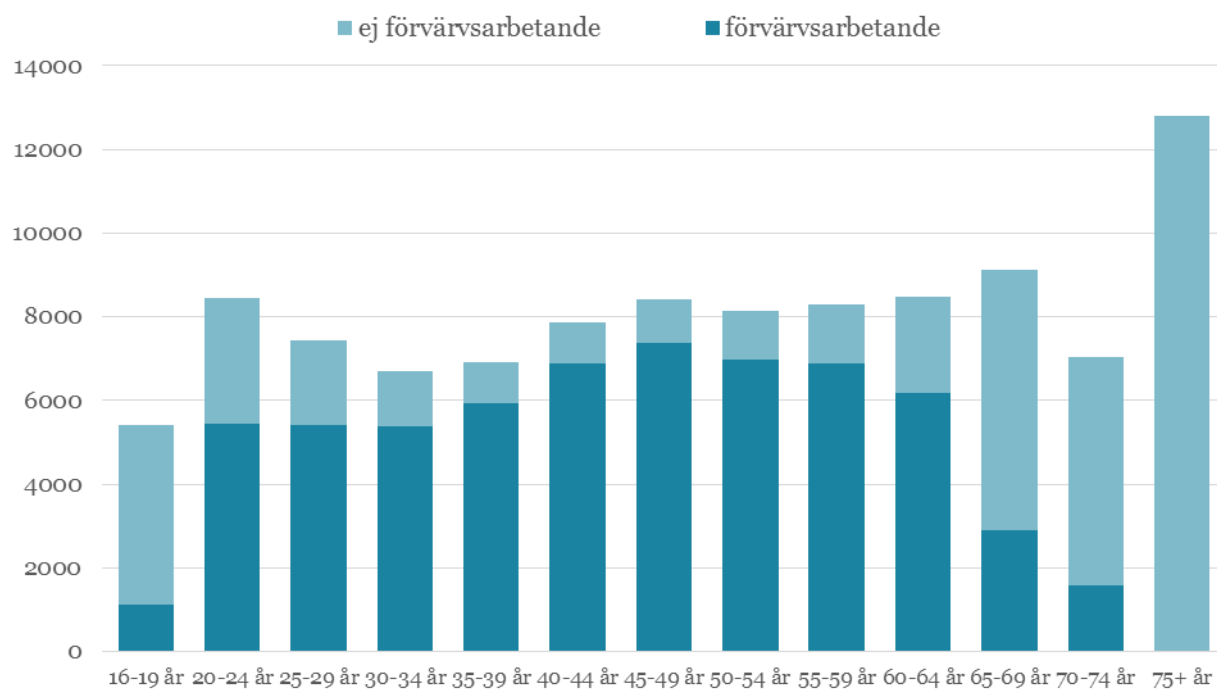
Bilaga 4. De 20 vanligaste ingångsyrkerna för ungdomar 16–24 år i Jämtlands län 2015

Ungefär 85 procent eller 5 500, av de ungdomar som jobbar finns i något av dessa 20 yrken.

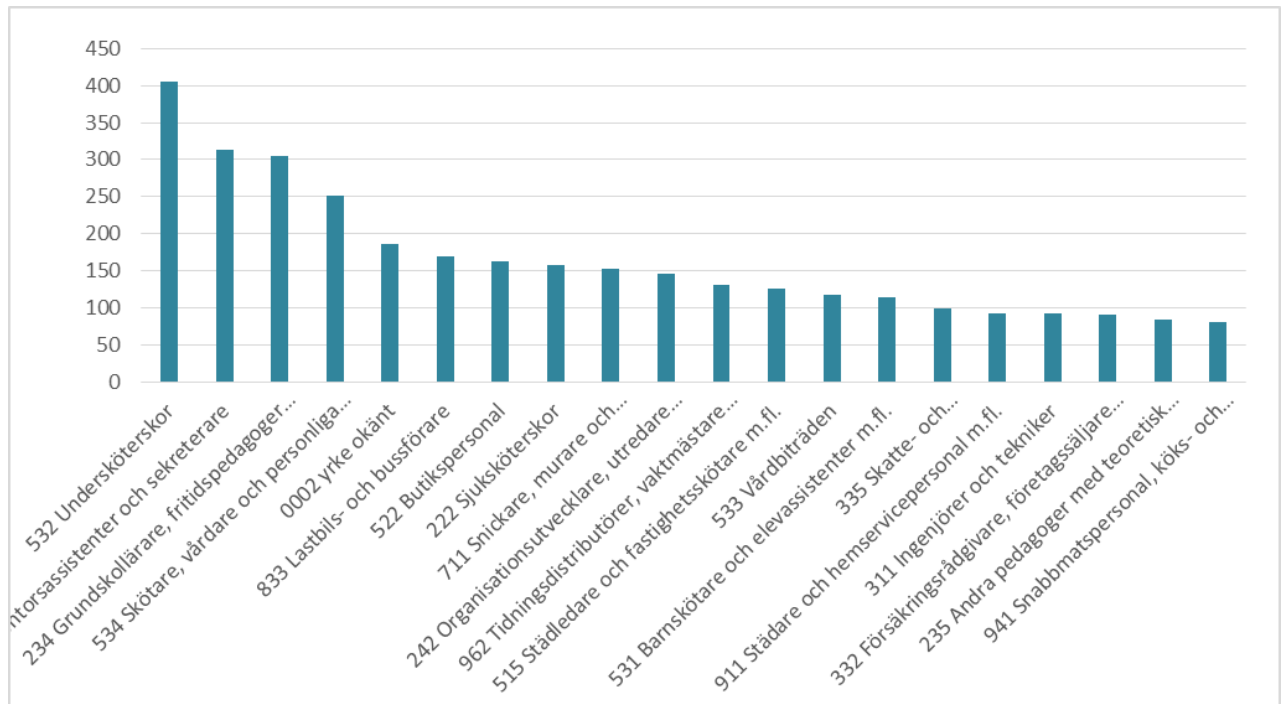
Yrke okänt är ett registerfel som kan bero på att det saknas när uppgifterna lämnas in till Skatteverket.

Bilaga 5. Förvärvsarbetande och ej förvärvsarbetande efter ålder i Jämtlands län 2014

Källa: SCB, RAMS 2014

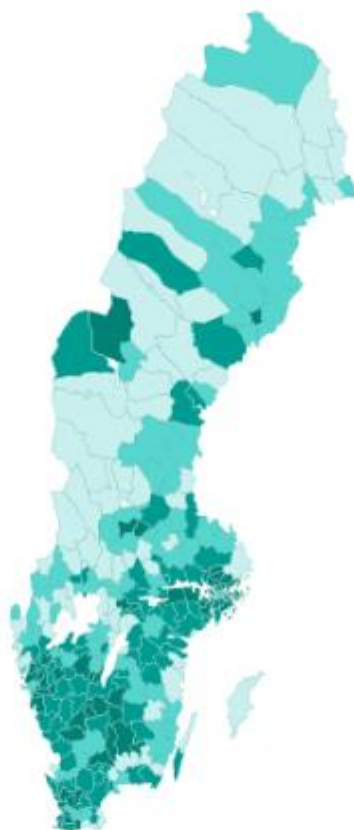
Bilaga 6. De 20 största yrkena med flest sysselsatta i åldern 60–64 år i Jämtlands län 2015

61 procent eller motsvarande 3 300 i ålder 60–64 år jobbar i dessa tjugo yrken.

Bilaga 7. BEFOLKNINGSSTRUKTUR - YNGRE

(Andel 0-19 år i relation till total befolkning, 2015) (Källa: SCB)

BEFOLKNINGSSTRUKTUR - YNGRE (Andel 0-19 år i relation till total befolkning, 2015) (Källa: SCB)

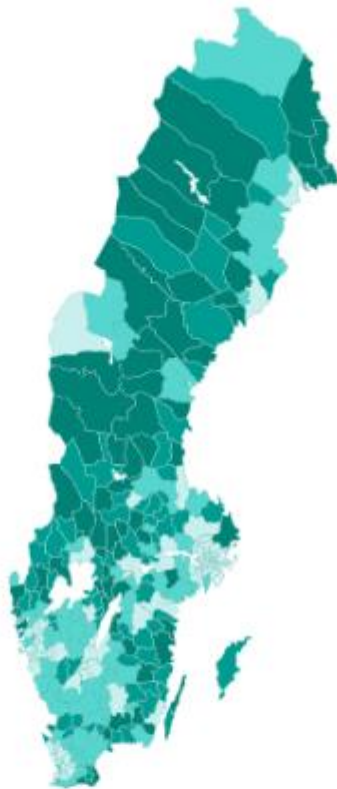
Kommunerna är indelade i fyra klasser med en fjärdedel av kommunerna i varje klass

Riket 22,3

Bilaga 8. BEFOLKNINGSSTRUKTUR - ÄLDRE

(Andel 65 år och äldre i relation till total befolkning, 2015) (Källa: SCB)

BEFOLKNINGSSTRUKTUR - ÄLDRE (Andel 65 år och äldre i relation till total befolkning, 2015) (Källa: SCB)

≥ 12.9 ≥ 20.2 ≥ 23.75 ≥ 26

Kommunerna är indelade i fyra klasser med en fjärdedel av kommunerna i varje klass

Riket 23,2

Bilaga 9. Arbetslöshetens sammansättning

Inskrivna arbetslösa 16-64 år som andel av registerbaserad arbetskraft i respektive grupp, genomsnitt av kvartal 4 2016 och kvartal 1 2017, Jämtlands län

Kommun	Totalt 16-64 år	Kvin- nor	Män	Unga 18-24 år	Äldre 55-64 år	Inrikes födda	Utrikes födda	Utbildning		
								Högst för- gymnasial	Gym- nasial	Efter- gymnasial
Ragunda	11,0	10,4	11,5	15,9	6,8	6,4	45,0	31,0	7,1	8,1
Bräcke	9,6	7,8	11,1	16,4	7,2	5,6	39,4	26,6	6,0	10,0
Krokom	6,3	5,1	7,3	12,0	4,3	3,9	33,4	22,4	4,9	3,4
Strömsund	11,7	9,4	13,5	20,2	8,4	7,0	46,5	33,8	8,4	7,7
Åre	6,8	6,3	7,3	11,1	5,0	3,3	37,2	24,0	4,4	4,6
Berg	7,6	5,9	9,1	10,5	4,6	4,4	41,5	17,6	5,4	7,8
Härjedalen	5,9	4,8	7,0	9,2	3,7	3,4	29,6	18,4	4,1	3,8
Östersund	6,7	5,9	7,5	11,0	5,1	4,9	26,1	23,2	6,1	4,2
Länet	7,4	6,3	8,4	12,2	5,4	4,8	33,1	24,2	5,9	4,8
Riket	7,7	7,1	8,3	11,3	6,3	4,2	22,3	22,6	6,3	5,1

Källa: Arbetsförmedlingen och SCB (RAMS)

Fakta om prognosen

Arbetsmarknadsutsikterna för Jämtlands län är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete.

På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser kan du läsa mer om vårt prognosarbete. Där hittar du även arbetsmarknadsutsikter för alla län och för landet som helhet.

Om du är intresserad av mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke rekommenderar vi vår webbapplikation *Yrkeskompassen*. Se arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen. Där beskriver vi jobbmöjligheterna det närmaste året för nära 200 yrken. Dessa yrken täcker tillsammans cirka 80 procent av arbetsmarknaden. För drygt hälften av yrkena bedöms även jobbmöjligheterna under de närmaste fem och tio åren.

I rapporten *Var finns jobben?* presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde på riksnivå.

I broschyren *Jobbmöjligheter*, som publiceras länsvis, presenteras yrkesprognoser på regional nivå.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenterar vi i december 2017.